

Omillaan – pääomillaan?

Rahan halu ja voimaantuminen naisia puhuttelevissa talouspodcasteissa

Sosiaalitieteiden maisteriohjelman ja sosiologian
Maisterintutkielma

Laatija:
Lauri Kauppila

Ohjaaja:
Yliopistonlehtori Mikko J. Virtanen

18.06.2024

Helsinki

Tiedekunta: Valtiotieteellinen tiedekunta

Koulutusohjelma: Sosiaalitieteiden maisteriohjelma

Opintosuunta: Sosiologia

Tekijä: Lauri Kauppila

Työn nimi: Omillaan – pääomillaan? Rahan halu ja voimaantuminen naisia puhuttelevissa talouspodcasteissa

Työn laji: Maisterintutkielma

Kuukausi ja vuosi: Kesäkuu 2024

Sivumäärä: 60 s.

Avainsanat: feminismi, podcastit, sijoitukset (talous), subjektiivisuus, voimaantuminen

Ohjaaja tai ohjaajat: Mikko J. Virtanen

Säilytyspaikka:

Muita tietoja:

Tiivistelmä:

Tutkin, miten varallisuuden keräämistä säästämällä ja sijoittamalla motivoidaan naisia puhuttelevissa henkilökohtaista taloutta käsittelevissä podcasteissa. Motivoinnilla tarkoitan kuvatulle toiminnalle tarjottuja syitä, perusteita ja soveltuvin osin myös oikeutusta. Kysyn, *millaisilla haluilla ja tarpeilla varallisuuden keräämistä motivoidaan, sekä millaisia subjektiivisia ja yhteiskunnallisia asiaintiloja tässä esitetään ja tuotetaan*, ts. performoidaan. Tarkastelen kohdettani populaarin sijoitusneuvonta- ja itseapuisisältöjen piirteitä sisältävänä talouspuheena. Paikannan kohteeni tutkimuskirjallisuudessa arkielämän finansialisoitumisen, prekarisaation sekä uusliberalismin ilmiökentille.

Aineistoni koostuu kolmesta naisia puhuttelevasta suomenkielisestä talouspodcastista *Julia Thurén: Melkein kaikki rahasta*, *Mimmit sijoittaa* ja *Rahamania*, joista kustakin olen valinnut tarkasteluun viisi jaksoa vuosilta 2020–2023. Aineistolähtöinen sisällönanalyysini etenee Grounded Theory-periaatteiden mukaisesta aineiston koodauksesta koodien ryhmittelyn kautta kategorioiden esiintulkintaan, jossa hyödynnän abduktiivisesti aiempaa tutkimusta.

Analyysini tuloksena esitän kolme kategoriaa: *vapaus riippumattomuutena*, *vastuu itsestä ja perheestä* sekä *yksilöllinen voimaantuminen*, joista viimeksi mainittu hahmottuu edellisiä läpileikkaavaksi pääkategoriaksi. Tarkastelen kategorioita yhdessä sen kautta, millaista todellisuutta ja subjektiivisuutta näillä performoidaan. Lopuksi liitän päätelmäni prekaaria ja yrittäjämäistä subjektiivisuutta, vastuuttavaa hallintaa sekä uusliberalistista feminismiä koskeviin teoreettisiin keskusteluihin.

Sisällysluettelo

1	Johdanto	5
2	Uusliberalismi, finanssivetoistuminen ja prekarisaatio	8
2.1	Uusliberalistinen käänne, talouden finanssivetoistuminen ja prekarisaatio	8
2.2	Uusliberalistiset, finansialisoidut ja prekaarit subjektiivisuudet	9
2.3	Finansialisoituminen ja prekarisaatio sukupuolittuneina	12
2.4	Rahan halu	13
3	Talouspodcastit self helpin ja seurauksellisen puheen näkökulmista	15
3.1	Podcastit neuvonnan ja self helpin välimaastossa	15
3.2	Talouspuheen performatiivisuus	17
4	Tutkimusasetelma	19
4.1	Säästäminen ja sijoittaminen varallisuuden keräämisen keinoina	19
4.2	Tutkimuskysymykset	19
5	Aineisto ja analyysi	21
5.1	Aineiston hankinta ja rajaaminen	21
5.1.1	<i>Julia Thurén: Melkein kaikki rahasta</i>	22
5.1.2	<i>Mimmit sijoittaa</i>	22
5.1.3	<i>Rahamania</i>	23
5.2	Aineistolähtöinen koodaus	23
5.3	Abduktiivinen analyysi ja kategorioiden esiintulkinta	25
5.4	Tutkijapositio ja eettiset kysymykset	26
6	Varallisuuden keräämisen motivointi podcasteissa	28
6.1	Vapaus riippumattomuutena	28
6.2	Vastuu itsestä ja perheestä	32
6.3	Yksilöllinen voimaantuminen	35
7	Päätelmät ja keskustelu	38
7.1	Rahan halu ja subjektiivisuus	38
7.2	”Paon linjoja” vai vapaudella hallintaa?	40
7.3	Valintojen reflektointia ja suuntaviivoja jatkotutkimukselle	42

	4
Lähteet	44
Liitteet	55
Liite 1. Mimmit sijoittaa, jaksot	55
Liite 2. Julia Thurén: Melkein kaikki rahasta, jaksot	56
Liite 3. Rahamania, jaksot	57
Liite 4. Koodikirja	58

1 Johdanto

Globaalin pohjoisen jälkiteollisissa yhteiskunnissa eletään keskellä suurta murrosta, kun taloudellisen toiminnan ja voittojen painopiste on siirtynyt tuotannosta finanssimarkkinoille (esim. van der Zwan, 2014). Tämä heijastuu sekä kulttuuriin että yksilöiden arkielämään, joissa priorisoidut toimijat ja toiminnan muodot, *subjektiivisuudet* muotoutuvat vastaamaan taloudellisia voimasuhteita (Agunsoye, 2021; Hirsto ym., 2014; Tang & Lee, 2020). Samalla elämästä ja toimeentulosta on tullut monin tavoin epävarmempaa, vaikeammin ennustettavampaa ja riskien varjostamaa - *prekaaria* (Jakonen, 2015; Jokinen, 2018). Tavallisia kansalaisia houkutellaan kiinnittymään finanssitalouteen paitsi velallisina (Lazzarato, 2014; Martin, 2002; Nau, 2013), myös omistajina (Harmes, 2001; Harrington, 2008). Alati kasvava määrä yleistajuista, neuvonnan ja itseapuisäältöjen piirteitä omaavaa talouspuhetta houkuttelee ihmisiä osallistumaan finanssimarkkinoille lupauksilla vapaasta, turvatusta ja laadullisesti rikkaammasta elämästä (ks. esim. Fridman, 2016; Lillqvist & Porttikivi, 2023).

Finanssivetoistumisen (finansialisaatio) ja elämän yleisen epävarmistumisen eli *prekarisaation* on katsottu seuraavan uusliberalistisesta talous- ja yhteiskuntapolitiikasta (ks. esim. Barthold ym., 2018; Jakonen, 2015).

Uusliberalistisen poliittisen hegemonian ja sille keskeisen yksilön vastuuttamisen (Bexell, 2012; vrt. Shamir, 2008) on tulkittu heijastuvan myös feministiseen ajatteluun ja liikehdintään, siirtäen kamppailujen painopistettä kollektiivisesta yksilölliseen toimintaan (Rottenberg, 2018, s. 54). Kriitikoiden tunnistama ”uusliberalistinen-” (Petersson McIntyre, 2021; Prügl, 2015; Rottenberg, 2018) tai ”markkinafeminismi” (Kantola & Squires, 2012) painottaa naisten ja muiden marginalisoitujen subjektien yksilöllisiä pyrkimyksiä parantaa subjektiivista asemaansa, sen sijaan että suuntauduttaisiin rakentamaan poliittista painostusvoimaa liikkeenä, ”kollektiivisena subjektina” (ks. Viren, 2018, s. 306).

Olenkin kiinnostunut siitä, miten naisia puhutteleva ja varallisuuden keräämiseen kannustava mediapuhe mahdollisesti on suhteessa prekarisaatio- ja finansialisaatiotutkimuksen tunnistamiin kulttuurisiin ja yksilöiden arkielämää koskettaviin ilmiöihin, sekä myös aiemmassa tutkimuksessa tunnistettuihin feministisen toiminnan ja ajattelun muutoksiin. Lähestyn aineistoani

seurauksellisenä, performatiivisena puheena (Tiikkainen & Virtanen, 2021), jolla tuotetaan ja normalisoidaan tiettyjä subjektiivisuuden ja toiminnan muotoja sekä yhteiskunnallisia asiainiloja, kuten vastuiden jakautumista (ks. Clarke, 2015, s. 18; Crosthwaite ym., 2019; Edwards, 2022, s. 244).

Aineistoni on peräisin kolmesta erityisesti naisia puhuttelevasta suomenkielisestä talouspodcastista: *Julia Thurén: Melkein kaikki rahasta*, *Mimmit sijoittaa* ja *Rahamania*, jotka ovat vapaasti kuunneltavissa suoratoistopalveluista. Olen valinnut kustakin podcastista tarkasteluun viisi jaksoa, jotka on julkaistu välillä 2020–2023. Aineistoni koostuu siis yhteensä 15 podcast-jaksosta. Valitsemani podcastit edustavat yleistajuista, julkista ja medioitunutta talouspuhetta, ja niitä yhdistää keskittyminen yksilöllisen taloudellisen toiminnan ja taloudenhoidon teemoihin, sekä se, että niiden tekijät ja pitkälti myös puhuteltu yleisö ovat oletetusti naisia.

Paikannan kohteeni uusliberalismia, finansialisoitumista ja prekarisaatiota sekä näiden sukupuolittuneita aspekteja käsittelevään keskusteluun, jota esittelen aluksi yleisesti (luku 2). Tämän jälkeen pyrin hahmottelemaan podcasteja talousteksteinä tarkastelemalla niitä suhteessa sijoitusneuvonta- (Crosthwaite ym., 2019; Lee, 2014) ja itseapuisäلتöjä (Fridman, 2016; McGee, 2005) käsittelevään kirjallisuuteen (luku 3).

Kuvattuun kirjallisuuteen perustuen kysyn, **millaisilla haluilla ja tarpeilla varallisuuden keräämistä säästämällä ja sijoittamalla motivoidaan, ja millaisia subjektiivisia ja yhteiskunnallisia asiainiloja puheella näin ollen performoidaan** (Tiikkainen & Virtanen, 2021). Motivointi viittaa tässä siihen, millaisista oletuksista ja tavoitteista käsin kuvattu toiminta näyttäytyy mielekkäänä, järkevänä tai oikeutettuna. Hyödynnän edellä kuvattuihin kysymyksiin vastaamisessa muutamia konkretisoivia apukysymyksiä, jotka esittelen tutkimusasetelman yhteydessä (luku 4).

Aineisto ja analyysi -luvussa (luku 5) kuvailen lyhyesti aineistoani ja sen hankkimiseen sisältyneitä työvaiheita, minkä jälkeen kerron ja perustelen käyttämäni menetelmälliset valinnat. Hyödynnän aineiston järjestämiseen ja käsitteellistämiseen Grounded Theory-tyyppistä aineistolähtöistä koodausta ja koodien ryhmittelyä (Corbin & Strauss, 2012). Analyysin aloittaminen läheltä aineistoa ja sille kuuliaisena luo edellytykset uskottaville empiirisille havainnoille, joiden tarkastelu jo tiedettyä

vasten tarjoaa kontekstia ja syvyyttä tulkinnalle (Timonen ym., 2018). Analyysini paikantuu pääpainoisesti kategorioiden esiin tulkintaan, jossa hyödynnän abduktiivisesti aiempaa tutkimusta (Timmermans & Tavory, 2022).

Tutkimukseni tuloksena (luku 6) esitän kolme kategoriaa, jotka edustavat varallisuuden keräämistä motivoivia perusteluja: **vapaus riippumattomuutena, vastuu itsestä ja perheestä**, sekä **yksilöllinen voimaantuminen**.

Pääkategoriaksi hahmottuva *yksilöllinen voimaantuminen* jäsentää vapauden ja vastuun suhdetta. Se silloittaa *taloudellisen voimaantumisen* (Bexell, 2012, s. 402; vrt. Postmus & Stylianou, 2023, s. 76) ja naisten yksilöllisiksi menestymispyrkimyksiksi redusoituvan *feministisen voimaantumisen* (Petersson McIntyre, 2021) kiinnittäen huomiota siihen, miten naisten yksilölliset pyrkimykset parantaa taloudellista ja yhteiskunnallista asemaansa tulevat liitetyiksi naisten kollektiiviseen asemaan ja sen edistämiseen, feministisiin kamppailuihin. Päätelemäluvussa (luku 7) pyrin osallistumaan laajempiin teoreettisiin keskusteluihin ajallemme keskeisistä subjektiivisuuden muodoista sekä yksilöllistävistä ja vastuuttavasta hallinnasta (Rose, 1999). Viimeiseksi reflektoin valintojani sekä esittelen joitakin mahdollisia suuntia jatkotutkimukselle.

Tutkielmani liittyy Suomen Akatemian rahoittamaan ja Vaasan yliopistossa toteutettavaan tutkimushankkeeseen *Sijoituskulttuurin siirtymiä digitaalisissa tiloissa*, jossa toimin tutkimusavustajana 1.9.2023 – 31.1.2024.

Talous- ja kulutussosiologinen tutkimus keskittää tarkastelun ennen kaikkea kuluttajaan ja pyrkii selvittämään, kuinka kuluttajat määrittelevät ja ymmärtävät sijoittamisen, miten sijoittamista oikeutetaan digitaalisissa sijoittajayhteisöissä ja millaisia sijoituskulttuurin diskurssit ovat (Vaasan yliopisto, 2022).

Tarkastelen kuitenkin sijoittamista ja säästämistä yhdessä *varallisuuden keräämisen* muotoina (ks. Hirsto, 2022; Lehtonen & Pantzar, 2002). Hyödynnän tässä työssä myös osin hanketta varten keräämääni aineistoa (*Melkein kaikki rahasta ja Mimmit sijoittaa*).

2 Uusliberalismi, finanssivetoistuminen ja prekarisaatio

2.1 Uusliberalistinen käänne, talouden finanssivetoistuminen ja prekarisaatio

Finanssi- eli rahoitusmarkkinat kasvoivat eksponentiaalisesti toisen maailmansodan jälkeen aina 2008 finanssikriisiin saakka, jonka myötä rahoitusmarkkinoiden ja rahatalouden keskeisyyteen suuremmin havahduttiin (van der Zwan, 2014, s. 99). Finanssimarkkinoiden kasvu kertoo voitta tavoittelevien investointien painopisteen siirtymisestä tuotannosta arvopaperimarkkinoille, jolloin myös finanssipääomasta tulee keskeisin pääoman muoto (ks. esim. Viren, 2018, ss. 236–237). Onkin esitetty, että 1900-luvun loppupuoli merkitsi niin sanotuille kehittyneille talouksille siirtymää teollisesta kapitalismista finanssikapitalismiin (van der Zwan, 2014, s. 99).

Finanssialisoitumisen rinnalla ja sen mahdollistajana on toiminut uusliberaaliksi nimetty poliittinen aatesuuntaus, joka korostaa valtion vastuuta turvata markkinoiden optimaaliseksi katsottu toiminta eli käytännössä hintamekanismin toteutuminen harjoittamalla talouskuria ja leikkaamalla markkinoita vääristäviksi katsottuja julkisia palveluja (ks. esim. Foucault ym., 2008, s. 138; Jakonen, 2015, ss. 105–107). Seurauksena on sosiaalisten turvaverkkojen oheneminen ja huokoistuminen, joka merkitsee vastuun siirtoa valtiolta yksilöille (Harmes, 2001; Jokinen ym., 2015, ss. 14–15; Ong, 2006; Tang & Lee, 2020, s. 538).. Tällöin yksilön yrittelijäisyys, ahkeruus ja varallisuuden kerääminen tulevat epäsuorasti liitetyiksi niin finanssimarkkinoiden toimintaan kuin myös valtion kilpailukykyyn ja julkisen sektorin kulujen tai velkaantumisen vähentämiseen (Rose, 1999, s. 159; Viren, 2018, s. 266).

Prekarisaatio voi viitata analyysiin, jossa palkkaa vasten tehdystä työstä ja sille perustuvasta elämänmuodosta on väitetysti tulossa enenevässä määrin epävarmaa, määräaikaista, palkkaukseltaan heikkoa ja ehdoiltaan epämääräistä ja aiempaa turvattomampaa (nk. suppea prekarisaatioteesi; Jokinen ym., 2015, s. 12). Jakosen (2015, ss. 111–112) mukaan työelämässä vaikuttaa yleistynyt epävarmuus, pelko ja suoranainen hätä, joka ulottuu myös aiemmin verrattain turvatusta asemasta nauttineeseen keskiluokkaan. Prekarisaatiota voidaan tarkastella myös työelämän murrosta laajempänä kehityksenä (Jokinen ym., 2015, s. 12). Jokinen (2018, s. 18)

viittaa *prekaarisuudella* yleistyneeseen kokemukseen epävarmuudesta ja tietynlaisesta haavoittuvaisuudesta, jossa jotkin keskeiset asiat yksilön elämässä tuntuvat olevan perustavasti hänen hallintansa ulkopuolella, ja hän maailmassa epämääräisten voimien armoilla. Jokisen ja kumppaneiden mukaan työelämän prekarisoituminen tuottaa prekaarisuuden kokemusta, mutta siihen vaikuttavat perustavasti myös politiikka ja rakenteet, jotka voivat joko lisätä tai vähentää yksilöä koskettavaa haavoittuvaisuutta ja epävarmuutta (ks. esim. Jokinen ym., 2015, s. 10; Prekarisaatio Pohjois-Karjalassa-tutkimusryhmä, 2011). Prekarisaatiota voi pitää uusliberaalin politiikan ja sen siivittämän finansialisoitumisen seurauksena tai työvoiman joustavoittamisen ja oikeanlaisten subjektien tuotannon näkökulmasta jopa sen tavoitteena (Jakonen, 2015; Vähämäki, 2009, s. 51).

2.2 Uusliberalistiset, finansialisoidut ja prekaarit subjektiivisuudet

Talouden finanssivetoistuminen vaikuttaa myös suoraan ihmisten arkielämään (Tang & Lee, 2020, s. 537; van der Zwan, 2014, ss. 111–121). *Arkielämän finansialisoitumisen* tutkijat esittävät, että finanssimarkkinoille osallistuminen on yhä välttämättömämpää kuluttajille ja kotitalouksille, kun valtio on vetäytynyt sosiaaliturvan tarjoajan roolista, ja työmarkkinoille ja talouteen on vakiintunut epävarmuuden tila (Mellor, 2010; Tang & Lee, 2020, s. 538). Tutkimusperinteessä kiinnostuksen kohteena on finansialisaation vaikutus yksilöiden arkielämään ja subjektiivisiin käsityksiin omista rooleistaan: sen mukaan tavallisia kansalaisia kutsutaan ottamaan riskejä ja rakentamaan uusia subjektiivisuuksia sijoittajina tai rahoitusmarkkinahyödykkeiden omistajina (ks. esim. Agunsoye, 2021; Maman & Rosenhek, 2023). Samalla perustarpeiden täyttäminen vaatii yhä useammin osallistumista finanssimarkkinoille ottamalla velkaa, tai esimerkiksi kuulumalla yksityiseen eläkerahastoon (Harmes, 2001; Tang & Lee, 2020).

Talouden finanssivetoistumista onkin heijastanut kulttuurinen siirtymä, uudenlaisen kansanomaisen tai massa-sijoituskulttuurin hahmottuminen (Edwards, 2022; Harmes, 2001; Tang & Lee, 2020). Hirsto (2022, ss. 35–37; Hirsto ym., 2014, s. 131) sekä Hirsto ja kumppanit ovat tunnistaneet suomalaisesta talousmediasta sijoittamisen ympärille rakentuvan yhteisöllisen diskurssin, jonka viitekehyksessä puhujat, niin ammattilaiset kuin harrastajat, puhuttelevat toisiaan vertaisinaan.

Sijoittajien yhteisö, johon tekstit tutkijoiden mukaan viittaavat, rakentaa yhdessä jaettuja merkityksiä talouden ja markkinoiden ilmiöille (Hirsto, 2022, s. 39).

Sijoittajayhteisödiskurssista käsin sijoitusmarkkinat näyttävät kilpailun, nautinnon (leikin) ja voittojen keräämisen areenana, ja sen toimijat hahmottuvat ylikansallisiksi, toiminnaltaan ja piirteiltään maskuliiniseksi ja ylempään keskiluokkaan paikantuviksi (Hirsto ym., 2014, s. 131).

Aiemmassa kirjallisuudessa uusliberalistista subjektia on luonnehdittu erilaisten vastuiden ja toiminnan muotojen kautta. Agunsoyen (2021) mukaan yhteiskunnan muutos yksilöä vastuullistavaan suuntaan edellyttää kansalaisilta uusia identiteettejä ja toiminnan tapoja – uudenlaisia subjektiivisuuksia. Samoin prekarisaatiota on hahmotettu ”käyttöliittymänä”, jonka välityksellä subjekti kohtaa maailman (2018, s. 19; Jokinen & Venäläinen, 2015). Hirsto (2007, ss. 2, 10) on hahmottanut uusliberalistista taloudellista subjektia sijoittajan, kuluttajan ja yrittäjän hahmojen lomittumana. Tällaisen subjektin (ainoaksi) moraaliseksi vastuuksi (ja velvollisuudeksi) määrittänyt yksilökeskeinen, rationaalinen ja strateginen taloudellisen edun tavoittelu (Hirsto, 2007, 2010, s. 10). Lillqvistin ja Porttikiven (2023, s. 307) tarkastelussa ”sijoittaja näyttää uusliberaalina subjektina, joka ottaa vastuun omasta tulevaisuudestaan, eikä vain luota siihen, että hyvinvointivaltio huolehtii hänestä”. Agunsoye (2021, s. 1831) esittää, että uusliberaalissa yhteiskunnassa kansalaisilta odotetaan *arkisen sijoittajan* (everyday investor) subjektin omaksumista. Arkinen sijoittaja tavoittelee tuottoja finanssimarkkinoilta ja kerryttää omaisuutta markkinoille ominaisen rationaalisuuden sekä omaksumiensä finanssistrategioiden ohjaamana, sekä on valmis ottamaan riskejä ja näkee ne ensisijaisesti vaurastumisen mahdollisuuksina. Arkinen sijoittajan subjektin toisintaa monessa suhteessa mm. Aitkenin (2007, ss. 13–14) tunnistamaa *yritteliästä* tai yrittäjämäistä subjektia, joka suhtautuu omaan elämäänsä investointien riskejä ja tuotto-odotuksia laskelmoivan yrittäjän tavoin (Fridman, 2016, s. 177; Lazzarato, 2014, s. 9; Viren, 2018, s. 234).

Taloudellinen subjektiivisuus rinnastuu Hirston (2022, ss. 37–38) Hirston ja Sihvosen (2018, s. 52) sekä Hirston, Katilan ja Moisanderin (2014) esittämiin *taloudellisen kansalaisuuden* ideaaleihin ja käytäntöihin. Hirsto ja Sihvonen (2018, s. 52) esittävät, että ”vastuullista kuluttamista ja varallisuuden keräämistä pidetään

melkein pä kansalaistaitona”. Hirsto (2022, ss. 37–38) hahmottaa samoin säästämisen ja sijoittamisen ”luonnollistuneina taloudellisen kansalaisuuden käytäntöinä”, joista sijoittaminen nauttii ensisijaisuutta ja säästäminen näyttäytyy sille alisteisena. Ideaalisina taloudellisina kansalaisina sijoittajat hahmottuvat liikkuvina ja itseohjautuvina, erotuksena muista riippuvaisiin ja heikossa asemassa oleviin työntekijöihin. Arvostetuksi taloudellisen kansalaisuuden tyyppiä määrittäykin sijoittajan henkilökohtaisen vaurauden hallinta ja optimointi palkkatyön tekemisen ja esimerkiksi perheenjäsenten tai lähiyhteisön tukemisen sijaan. Tämän etäännyttämisen katsotaan rakentavan eräänlaista vertaisuutta niiden kesken, jotka ovat halukkaita ja kykeneviä identifioitumaan uuden taloudellisen kansalaisuuden ideaaliksi nostetun sijoittajan hahmon kanssa. (Hirsto ym., 2014).

Voidaan ajatella, että uusliberalismi, arkielämän finansialisoituminen ja prekarisaatio laajasti ymmärrettynä asettavat subjektiksi tulemiselle tiettyjä odotuksia ja paineita, mutta sisältävät aina myös vapautumisen, vastarinnan ja toisin tekemisen mahdollisuuksia (Agunsoye, 2021, s. 829; vrt. Prekarisaatio Pohjois-Karjalassa-tutkimusryhmä, 2011, ss. 8–9). Vapauttamisen ja vastuuttamisen kaksoisliike heijastaa Foucault’n (2008) tunnistamaa siirtymää kurivallasta hallintavaltaan, jossa yksilöiltä ei enää odoteta ensisijaisesti kuuliaista tottelevaisuutta, vaan heitä ”hallitaan vapaudella”. Vapaus tuottaa vastuutettuja yksilöitä, ja ohjaa heitä toimimaan tietyillä tavoilla (Rose, 1999). Tiivistettynä uusliberaali ideologia ja sitä toteuttava subjektivoiva hallinta pyrkivät tuottamaan autonomisia yksilöitä, jotka tavoittelevat taloudellisia etuja markkinoilla (Maman & Rosenhek, 2023; Rose, 1999). Edellä kuvattujen taloudellisen subjektiiivisuuden tai kansalaisuuden määreiden puitteissa vastuullinen toiminta on sellaista, jolla toimija ottaa vastuun omien etujensa ja asemansa edistämisestä ja turvaamisesta (ks. Hirsto, 2007, s. 1, 2010, s. 10). Omaa etuaan maksimoimaan pyrkivinä sijoittajasubjekteina ja ”itsensä yrittäjinä” uusliberaalit yksilöt omaksuvat tietyssä mielessä ”pääoman näkökulman” maailmaan (Aitken, 2007, s. 115; Lazzarato, 2014, s. 9; Viren, 2018, s. 115)

2.3 Finansialisoituminen ja prekarisaatio sukupuolittuneina

Naisilla on ollut historiallisesta länsimaisissa yhteiskunnissa perheen taloudenhoitajan rooli, vaikka erityisesti palkkatyön ulkopuolella olevat naiset ovatkin toisaalta olleet usein taloudellisesti riippuvaisia miesten palkkatuloista (Lehtonen & Pantzar, 2002, s. 225; Maltby & Rutterford, 2012; Postmus & Stylianou, 2023, s. 21) Tämä tuottaa parisuhdekumppanien välille valtasuhteen, joka asettaa naiset haavoittuvaisiksi lähisuhdeväkivallalle (Postmus & Stylianou, 2023, ss. 24–25). Lapsista ja kodista huolehtiminen vaatii 1900-luvun loppupuolelta alkaen tyypillisesti kahden työssäkävyn aikuisen tuloja, ja palkkatyön yhdistäminen kodin piirissä tapahtuvan uusintavan työn ”toiseen vuoroon” tuottaa naisille erityisen ”pinteen” (Hochschild & Machung, 2003; Hochschild, 2001). Naisille sekä palkkatyössä että kotityössä lankeava kaksinkertainen taakka on käsitetty esteeksi täydelle taloudelliselle osallistumiselle (Bexell, 2012). Naiset kantavat edelleen suurinta vastuuta läheisistään, hoivasta, kotitalouden hoidosta sekä laajemmin yhteiskunnalle välttämättömästä uusintavasta työstä (Fraser, 2022, ss. 50–54).

Postmus ja Stylianou (2023, ss. 73–74) vastaavat parisuhdekumppanien väliseen taloudelliseen riippuvaisuuteen ongelmiin *taloudellisen voimaantumisen* käsitteellä. Tiivistettynä *taloudellinen voimaantuminen* merkitsee prosessia, jonka tuloksena nainen hankkii tarvittavia kyvykkyksiä ja ulkoisia resursseja ottaakseen vastuun itsensä ja läheistensä taloudellisesta hyvinvoinnista (Postmus & Stylianou, 2023, s. 76). Siihen sisältyvät kokemukset vallasta ja kyvystä vaikuttaa omaan elämään ja välittömään ympäristöön, oikeuksien saavuttamisesta, voimattomuuden tunteiden marginalisaation vähenemisestä, mutta myös pääsy resursseihin.

Palkkatyö näyttäytyi aiemmin monille naisille keinona paeta alistettua ja riistettyä asemaa kodin ja perheen piirissä (ks. esim. Hochschild, 2001; vrt. Viren, 2018, s. 133). Naisenemmistöiset alat ovat kuitenkin prekarisaation eturintamassa, ja sen myötä palkkatyön yleensä on katsottu muuttuvan kotityön kaltaiseksi (Vähämäki, 2011). Toisaalta valtion vetäytyminen sosiaaliturvan ja palvelujen tarjoajan roolista on sysännyt uusintavan työn vastuita takaisin perheille, käytännössä siis naisten harteille (Fraser, 2022, s. 52). Naisten kokema ristiriitaisten ja keskenään yhteensopimattomien vaatimusten ”pinne” (ks. esim. Hochschild, 2001; Precarias a la Deriva, 2009; Rottenberg, 2018) ei siis vaikuta hellittäneen, etenkin kun

palkkatyöhön osallistumisen ei luoteta enää turvaavan omaa ja läheisten hyvinvointia tulevaisuudessa (Suoranta & Leinikki, 2018).

Naisten harjoittama säästäminen tai edes sijoittaminen ei ole uusi ilmiö, vaan naiset ovat olleet merkittäviä toimijoita eurooppalaisilla finanssimarkkinoilla oikeastaan koko niiden olemassaolon ajan, aina varhaismodernin ajan alusta saakka (Maltby & Rutterford, 2012). Samalla kuitenkin erityisesti finanssitalous hahmottuu kulttuurisesti miestapaiseksi toiminnan alueeksi. Hirsto, Katila ja Moisander (2014, s. 124) kysyvät tutkimuksessaan, kuinka sukupuoli ja luokka organisoivat ideaalista taloudellista kansalaisuutta, ja millaisia ulossulkevia käytäntöjä tästä seuraa.

Hirsto ja kumppanit (2014, s. 131) tunnistivat sijoittajuuden taloudellisen kansalaisuuden ideaaliseksi muodoksi, joka paikantuu useiden etuoikeuksien intersektioon. Näitä ovat 1. ylikansallisuus: ei velvoitteita kansallisvaltiota tai paikallisyhteisöä kohtaan; 2. luokkastatus: ylempi keskiluokka; ja 3. maskuliinisuus: maskuliiniseksi tai miestyypilliseksi koodautuvat piirteet kuten yksilökeskeisyys, aggressiivinen omaneduntavoittelu, rationaalinen hyötylaskelmointi ja vallankäyttö. Etuoikeuksistaan käsin *sijoittajalla* taloudellisenä ideaalikansalaisena on luonnollistettu oikeus tavoitella omaa etuaan sivuuttaen toiminnan sosiaaliset ja inhimilliset vaikutukset (Hirsto ym., 2014, ss. 134–135).

Samansuuntaisesti Micky Lee (2014) esittää, että naisille suunnattu yleistajuinen talouskirjallisuus tarjoaa ”maskuliinisille” finanssimarkkinoille osallistumista ratkaisuna naisten patriarkaalisen perheen ja kotitalouden tahoilla kohtaamiin haasteisiin (Lee, 2014, s. 277; vrt. Prügl, 2015, s. 619). Kuitenkin tämän mahdollistama joidenkin naisten ”voimaantuminen” ja aseman suhteellinen parantuminen toteutuu rakenteiden puitteissa ja muiden riistettyjen, käytännössä ”toisten naisten” kustannuksella (Lee, 2014, s. 278; vrt. Viren, 2018, ss. 115, 136).

2.4 Rahan halu

Varallisuuden keräämisen on havaittu näyttäytyvän rationaalisena, vastuullisena, jopa itseisarvoisena toimintana (esim. Hirsto, 2022; Hirsto & Sihvonen, 2018). Lee (2014, s. 277) katsoo, että taloudellisen self helpin tekstien kuvaaman toiminnan lopullinen tavoite on rahaomaisuuden kerryttämisen, joka tosin tulee kehystetyksi

itsenäisyyden ja voimaantumisen kautta. Fridman (2016) sen sijaan hahmottaa rahan tavoittelun alistaiseksi itsenäisyyden ja riippumattomuuden tavoittelulle. Nämä näkemuserot rinnastuvat mielestäni Virenin (2018, ss. 115–116) kuvaamiin rahan halun muotoihin. Viren (2018, ss. 115, 132–140) erottaa kaksi toisilleen antagonistista ”rahan halun” muotoa, jotka hän nimeää Gilles Deleuzen ja Felix Guattarin *minoorisen* ja *majoorisen* käsitteillä (1980 sit. Viren 2018, s. 137). Majoorinen merkitsee etuoikeutettua, vallakasta subjektiivisuutta. Näin olleen majoorinen rahan halu on pääoman halua kasvattaa arvoaan ja alistaa koko yhteiskunta kasautumislogiikalleen. Majoorisen rahan halun omaksuminen merkitsee ”työvoiman sitomista pääoman kohtaloon ja porvarilliseen näkökulmaan” (Viren, 2018, s. 115), joka ilmenee pyrkimyksinä ”menestyä” muita vastaan kilpailevana yksilönä kapitalistisen yhteiskunnan hierarkkisissa rakenteissa (mt. s. 115; 135).

Minoorinen taas viittaa alistettuun, vähempiarvoisena nähtyyn ja marginalisoituun subjektiivisuuteen; prekaareihin työläisiin, naisiin ja vähemmistöryhmiin. Heille raha itsessään näyttäytyy suhteellisen itsenäisyyden ja omaehtoisen elämän mahdollistajana, keinona murtautua marginalisoidusta subjekti asemasta ja kohota yhteiskunnallisissa rakenteissa (Viren, 2018, ss. 115, 136). Sekoittuessaan nämä tuottavat subjektille ristikkäisten ja yhteensovittamattomien vaatimusten pinteet, jossa jonkin tavoitteen toteuttamisen vaatimat uhraukset vievät tavoitteelta merkityksen (Viren, 2018, s. 258). Prekaarisuutta kokevan ja työnantajista riippuvaisen ihmisen ponnistelut vapauden, itsenäisyyden ja omaehtoisen elämän puolesta kääntyvät tässä ironisesti sisäistetyksi pääomasuhteeksi ”itsen yrittäjyyden” muodossa (Viren, 2018, s. 224).

3 Talouspodcastit self helpin ja seurauksellisen puheen näkökulmista

3.1 Podcastit neuvonnan ja self helpin välimaastossa

Tavat hahmottaa ja luokitella podcastia ilmiönä vaihtelevat kirjallisuudessa sen mukaan, minkä tutkimusperinteen piiristä sitä lähestytään (Bonini, 2022). Tzlil Sharonin (2023) mukaan podcasteja voidaan lähestyä käytäntöinä (vrt. Bottomley, 2020) medialajina eli *mediumina* (vrt. Berry, 2016) tai genrenäkökulmasta, esteettisinä muotoina. Lundström ja Lundström (2021, s. 290) katsovat hedelmälliseksi tarkastella yksittäistä podcast-tuotantoa *case*-tutkimuksen sijaan *ikkunana laajempaan miljööhön*, joka heidän tapauksessaan on tutkimuksen etnografinen *kenttä*. Sovellan saman tyyppistä lähestymistapaa aineistoni muodostavien kolmen podcast-sarjan kanssa, joiden katson paikantuvan samaan, erityisesti naisia puhuttelevan populaarin talouspuheen kulttuuriseen (ks. esim. Tang & Lee, 2020, ss. 538–539) ja medioituneesti yhteisölliseen tilaan (vrt. Hirsto, 2022). Koska tarkasti juuri naisia puhuttelevia talouspodcasteja koskevaa tutkimusta on vielä julkaistu rajallisesti, katson hedelmälliseksi tarkastella niitä taloutta koskevaa self help- eli itseapuisisältöä sekä muita populaareja tai yleistajuisia talous- ja sijoitusneuvontasisältöjä koskevaan kirjallisuuteen tukeutuen.

Yksilöille talousneuvoja antavilla teksteillä on pitkä historia. 1950-luvun Suomessa ideaalityyppinen taloudellinen toimija huolehti aktiivisesti omasta, perheensä, paikallisyhteisön ja lopulta kansakunnan taloudellisesta toimeentulosta ahkeruudella, säästeliäisyydellä ja harkituilla kulutusvalinnoilla (Lehtonen & Pantzar, 2002, ss. 225–229). Hirsto ja Sihvonen (2018, ss. 45, 48) havaitsivat 1900-luvun loppua kohden siirtymän säästämisen moraaliseen hyveellisyyteen nojaavista perusteluista henkilökohtaisen talouden edistämistä korostavaan, mutta samalla yksilöä vastuullistavaan puheeseen.

Lee esittää, että naiset ovat talouskirjallisuudessa suhteellisen marginaalinen markkinasegmentti, jonka puhuttelu pyrkii paitsi laajentamaan neuvontakirjallisuuden markkinoita, myös edistämään pääomien vapaata virtaamista tuomalla naisten hallitseman varallisuuden laajemmin finanssimarkkinoille (Lee, 2014, ss. 271; 279–280). Leen mukaan useat sijoituskirjojen tekijät ovat monissa

medioissa aktiivisia yrittäjiä ja talousvaikuttajia, jotka näyttelevät henkilökohtaisen sijoitusneuvojan roolia ihmisille, joilla on mahdollisesti pienemmät sijoitussalkut, ja ei ole varaa tai halua maksaa tällaisesta palvelusta (Lee, 2014, s. 279). Kirjallisuuden kohderyhmä koostuukin keskituloisista naisista, jotka saavat tuloja ensisijaisesti palkkatyöstä, sillä korkeatuloisilla on varaa maksaa henkilökohtaisesta, yksityisestä sijoitusneuvonnasta ja salkunhoidosta, ja omaisuustulot muodostavatkin suuremman osan vauraampien tuloluokkien tulonlähteistä (Lee, 2014, ss. 273; 281). Sijoituskirjojen tekijät puhuttelevat massayleisöä ikään kuin yksilöllisesti, mutta läpeensä tuotteistetun henkilöbrändinsä kautta (Lee, 2014, s. 281). Esimerkiksi Fridman sekä McGee (2005) ja Lee (2014) ovat tarkastelleet tutkimuksissaan amerikkalaista self help-persoonaa Suze Ormania, joka keskittyy yksilöiden henkilökohtaisen talouden kysymyksiin ja puhuttelee erityisesti myöhemmässä tuotannossaan naisyleisöä (Lee, 2014, s. 279).

Fridman (2016, ss. 23–24) luonnehtii taloudellisen self helpin piirteitä kolmella komponentilla:

1. tekninen komponentti: taloudellinen asiantuntijatieto ja sen jakaminen
2. Tunnepitoinen tai motivoiva komponentti: tiettyihin tunteisiin ja huoliin vastaamisen sekä tunteiden hallintaan liittyvät itsen tekniikat
3. Sosiologinen komponentti: yhteiskuntaa koskevat ”maallikkoteoriat” ja näiden perusteella mielekkäiltä näyttävien tavoitteiden asettaminen

McGee (2005, s. 12) esittää, että itseapuisälytöjen tarjonta sekä kysyntä kasvavat taloudellisen epävarmuuden oloissa, ja ne tarjoutuvat vastauksena yksilöön kohdistuvista ristikkäisistä paineista seuraavaan ahdistukseen, jonka liitän prekaariin kokemukseen (Jokinen ym., 2015). McGeen mukaan itseapugenre osallistuu keskeisesti taloudellisten subjektiivisuuksien tuotantoon: reaaliansioiden ja työehtojen heikentyessä jatkuva itsen kehittäminen näyttäytyy ainoana vakuutuksena taloudellista epävarmuutta vastaan, ja toisaalta ainoana lääkkeenä tämän tuottamaan ahdistukseen. Itseapuisälytötarjoutuvat vastauksena juuri näihin tarpeisiin, mutta samalla niiden narratiivit yksilöllisen ponnistelun tuottamasta menestyksestä laskevat käänköpuolenaan myös vastuun kaikista epäonnistumisista yksilön harteille.

(McGee, 2005, s. 13) Erityisesti taloutta käsitteleviä itseapuisältöjä tutkineen Fridmanin (2016, s. 81) mukaan naisia puhuttelevissa sisällöissä korostuu taloudellisen self helpin yleinen tendenssi, jossa perimmäinen tavoite esimerkiksi rahanomaisuuden keräämisen taustalla on yksilöllinen riippumattomuus muista.

3.2 Talouspuheen performatiivisuus

Voisi vaikuttaa luonnolliselta jättää talouden ilmiöiden tarkastelu talous- ja kauppatieteilijöiden kontolle. Kriitikoiden mukaan valtavirtainen (l. ortodoksinen) taloustiede on kuitenkin tavannut häivyttää tai sivuuttaa taloudellisen toiminnan moraaliset ja poliittiset ulottuvuudet sekä seuraukset marginalistisen hyötylaskelmoinnin tieltä (esim. Harrington, 2008, s. 5). Gronow (2013) paikantaa sosiologisen taloustieteen kritiikin erityisesti taloustieteen ihmiskuvaan, taloudelliseen ihmiseen eli *homo economicukseen*, josta käsin valtavirtainen taloustiede olettaa ihmisten taloudellisen toiminnan perustuvan lähtökohtaisesti rationaaliseen hyötylaskelmointiin. Tiikkainen ja Virtanen (2021) katsovat, että yhteiskuntatieteellisen talouden tutkimus voi tuoda esiin muuten vähäiselle huomiolle jääviä taloudellisen toiminnan poliittisia vaikuttimia ja sosiaalisia seurauksia:

Yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen tehtävänä on pitää esillä tällaisia moniäänisyyden kysymyksiä ja valottaa kehityskulkuja, jotka korostavat tietynlaisia arvottamisen muotoja, järkeilytyylejä, perustelumalleja ja kysymyksenasetteluja toisenlaisten kustannuksella (Tiikkainen & Virtanen, 2021, s. 22)

Tiikkainen ja Virtanen vastaavat tunnistamaansa tarpeeseen laajentamalla Michel Callonin (1998 sit. Tiikkainen & Virtanen, 2021) hahmottelemaa *performatiivisuuden tutkimusohjelmaa*, jonka keskiössä se, kuinka taloustiede tuottaa (*performoi*) niitä asiaintiloja, joita se väittää löytävänsä maailmasta, muovaten taloudesta ja yhteiskunnasta selitysmalliensa kaltaista, eikä toisin päin. *Moniperformatiivisuus* laajentaa näköalaa Callonin tunnistamasta taloustieteen, taloudellisen toiminnan ja talouspolitiikan performatiivisesta suhteesta muihin

(esimerkiksi) taloutta performoiviin merkitysten järjestämisen tapoihin (Tiikkainen & Virtanen, 2021).

Myös Hirsto (2007, 2009, 2010, 2011, 2022) sekä Hirsto ja kumppanit (Hirsto ym., 2014; Hirsto & Sihvonen, 2018) ovat tutkineet taloutta koskevia tekstejä diskurssintutkimuksen keinoin vaikuttamaan pyrkivänä, ideologisena, kontekstuaalisena ja tiettyjä toiminnan tapoja ja toimijapositioneja priorisoivana puheena.

Podcastien esittämän tilannekuvan sekä niiden tarjoamien maailmaan suhtautumisen ja toiminnan muotojen voi katsoa vaikuttavan puheensa kohteisiin performatiivisesti tuottaen siitä kuvaamansa kaltaista (Tiikkainen & Virtanen, 2021). Performatiivinen vaikutus toteutuu esimerkiksi siinä, jos kuulijat omaksuvat podcastien heille tarjoamia vastuita tai toiminnan muotoja, toisin sanoen suhtautuvat maailmaan sellaisena, kuin podcastit sitä kuvaavat (vrt. Crosthwaite ym., 2019, s. 669; Fridman, 2016, s. 37). (vrt. Crosthwaite ym., 2019, s. 669; Fridman, 2016, s. 37)

4 Tutkimusasetelma

4.1 Säästäminen ja sijoittaminen varallisuuden keräämisen keinoina

Säästämisen ja sijoittamisen erottelu hahmottui haastavampana kuin aluksi osasin odottaa. Lehtonen ja Pantzar (2002, s. 224) tunnistivat säästämisen ja sijoittamisen käsitteiden kietoutuvan yhteen jo 1950-luvulle paikantuvissa markkinointiteksteissä. Hirsto (2009, s. 76, 2022) on havainnut säästämiseen ja sijoittamiseen saavan päällekkäisiä ja ristikkäisiä merkityksiä myös uudemmassa aineistossa. Pankkien viestintää koskevan analyysin tuloksena Hirsto (2022) esittää, että sijoittaminen on korvannut säästämisen ideaalisena taloudellisen käytäntönä, eikä säästäminen enää saa juurikaan sijoittamisesta erillisiä merkityksiä. Säästäminen toimintana hahmottuu toisin sanoen sijoittamiselle alisteiseksi. Samansuuntaisia havaintoja säästämisen ja sijoittamisen käsitteellisestä yhteen kietoutumisesta tekivät myös Lillqvist ja Porttikivi tuoreessa artikkelissaan (2023, s. 301).

Sijoittamisen ja säästämisen sanastoa käytetään usein ristiin, kun puhutaan esimerkiksi ”osakesäästämisestä” tai rahojen ”sijoittamisesta *puskuriin*”, siis pahan päivän varalle. Myös tarkastelujakson aikana lanseerattu osakesäästötili (Laki osakesäästötilistä, 680/2019) on myös ehkä osaltaan instituutiona vahvistanut tällaista käsitteellistä hämmennystä. Päädyin tarkastelemaan kumpaakin taloudellisen toiminnan muotoa yhdessä *varallisuuden keräämisen* yläkäsitteen avulla.

4.2 Tutkimuskysymykset

Tutkimuskysymykseni ovat muotoutuneet aineiston parissa tehdyn analyttisen työn rinnalla, mutta perustuvat aiempaan tutkimukseen ja teoriaan. Tutkimustehtävän tarkentuminen tutkittavan ilmiön käsitteellistämisen edetessä on esimerkiksi Kari Kiviniemen (2018, kappale 1) mukaan laadulliselle tutkimukselle ominainen prosessi.

Edellä kuvatun tutkimuksen (luvut 2–3) pohjalta muotoiltu pääkysymykseni on, **millaisilla haluilla ja tarpeilla varallisuuden keräämistä** (säästämällä ja sijoittamalla) **motivoidaan, ja millaisia subjektiivisia ja yhteiskunnallisia asiaintiloja tässä esitetään ja tuotetaan, ts. performoidaan ja luonnollistetaan.**

Jaan tämän vielä seuraaviin apukysymyksiin:

1. millaisiin tarpeisiin tai haluihin em. toimintaa tarjotaan vastauksena (Hirsto, 2009, s. 73; Viren, 2018, s. 115)
2. millaista subjektiivisuutta puheella tuotetaan (esim. Agunsoye, 2021; Hirsto, 2010, s. 5; vrt. Jokinen, 2018, s. 19)
3. millaisen todellisuuden tuottamiseen puhe itsessään performatiivisesti osallistuu (Callon, 1998; Tiikkainen & Virtanen, 2021)
4. miten sukupuoli ilmenee näiden saamissa vastauksissa (Hirsto ym., 2014; Lee, 2014, s. 271)

Analyysini etenee aineistolähtöisestä Grounded Theory-periaatteita (Corbin & Strauss, 2012; Timonen ym., 2018) noudattavasta, aineiston sisältöä pelkistävästä ja jäsentävästä koodauksesta ja ryhmittelystä abduktiiviseen, aiempaa tutkimuskirjallisuutta hyödyntävään tulkintaan (Timmermans & Tavory, 2022), jonka tuloksena esitän ilmiön keskeistä ainesta luonnehtivia kategorioita. Keskusteluosiossa pyrin liittämään nämä laajempiin teoreettisiin keskusteluihin esimerkiksi subjektiivisuudesta ja hallintavallasta.

5 Aineisto ja analyysi

5.1 Aineiston hankinta ja rajaaminen

Tutkimusapulaisena Sijoituskulttuurin siirtymä -hankkeessa sain toimeksiannokseni erityisesti suomenkielisistä sijoittamista käsittelevistä podcasteista koostuvan, erityisesti laadulliseen analyysiin soveltuvan aineiston kokoamisen. Päädyin paikantamaan kaikkiaan 54 pörssisijoittamista toistuvasti käsittelevää suomenkielistä podcastsarjaa. Kaiken potentiaalisen aineiston käsittely ja litterointi ei tullut resurssisyistä kysymykseen, joten pyrin rajaamaan joukkoa parhaan ymmärrykseni mukaan. Eri alustoja ja pidempiä ajanjaksoja kuvaavaa aggregoitua kuunteludata on rajoitetusti saatavilla ja pääosin maksumuurin takana. Vertailin eri ajankohtien kuuntelutilastoja sieltä mistä niitä löysin, ja huomioin myös podcast-alan kansallisessa Audioland Awards 2022 -palkintogaalassa myönnettyt tunnustukset podcastien vaikutusta arvioidessani. Näiden perusteella koostin top 5 -listan keskeisimmiksi katsomistani sijoittamista käsittelevistä podcasteista, johon kuuluivat Julia Thurén: Melkein kaikki rahasta (Yle), Seminuoret sijoittajat (Supla/Nelonen Media), #rahapodi (Nordnet), Sijoituskästi (Sijoituskästi Media oy) sekä Mimmit sijoittaa (Mimmit sijoittaa oy). Hanketta varten latsin mainittujen podcastien tammikuuhun 2024 mennessä ilmestyneet jaksot, jotka litteroin Google Cloudin Chirp-nimistä laajaa kielimallia hyödyntäen (Barnes, ei pvm.).

Grounded Theory-menetelmäperinteessä, jota hyödynnän aineistotyössäni soveltaen, pidetään jopa suotavana lisätä ja toisaalta rajata aineistoa analyysin edetessä herääviin ja tarkentuviin kysymyksiin vastaamiseksi (Timonen ym., 2018, s. 8). Lopulta tutkielmassa analysoimaani aineistoon sisältyi jaksoja kahdesta Sijoituskulttuurin siirtymä-hanketta varten keräämistäni ja litteroimistani podcasteista, *Julia Thurén: Melkein kaikki rahasta* sekä *Mimmit sijoittaa*. Sukupuolinäkökulmaan päädyttyäni täydensin joukkoa *Rahamania*-podcastilla, jota olin koodannut kokeilumaisesti aiemmin yhdessä muiden pienempilevikkisten podcastien kanssa. Katson, että valitsemani kolme podcastia tarjoavat toisiaan täydentäviä näkökulmia naisten tekemän ja (pitkälti myös julkilausutusti) naisia puhuttelevan populaarin taloudellisen neuvonta- ja self help-sisältöjen kenttään (vrt. Hirsto, 2022; Lundström & Lundström, 2021, s. 290; Tang & Lee, 2020, ss. 538–539).

Aineistooni sisältyy yhteensä viisitoista jaksoa, viisi kustakin podcastista. Jaksot on julkaistu välillä 2020–2023, ja niiden pituudet vaihtelevat vajaasta puolesta tunnista tuntiin ja varttiin. Jaksojen kuvaukset, sitaattien yhteydessä käytetyt lyhenteet sekä muut tiedot löytyvät liitteistä (liitteet 1-3).

5.1.1 *Julia Thurén: Melkein kaikki rahasta*

Julia Thurén: Melkein kaikki rahasta on bloggaajana, toimittajan ja tietokirjailijana tunnetun Julia Thurénin sekä käsikirjoittaja Anna Karhusen Yle Areenaan luoma podcastsarja, jossa tarkastellaan henkilökohtaisen talouden hoitoon liittyviä aiheita työelämästä perheasioihin ja kulutukseen. Sarjasta ilmestyi kolme tuotantokautta ja yhteensä kuusikymmentä jaksoa vuosina 2018–2022. (YLE Areena, ei pvm.).

Miksi palkasta puhuminen on pikkuisen kiusallista? Pitääkö parisuhteessa käydä rahakeskusteluja? Voisinko minäkin aloittaa sijoittamisen?
Toimittaja-bloggaaja Julia Thurénin luotsaamassa podcastissa rahasta ja taloudesta puhutaan häpeilemättä, hauskaasti ja oivaltavasti (YLE Areena, ei pvm.)

Myös *Julia Thurén: Melkein kaikki rahasta* oli ehdolla *Audioland Awards 2022* -gaalassa vuoden ”Business & Talous” -podcastiksi (Audioland Awards, ei pvm.).
Analyysiin sisällyttämäni jaksot tietoisesti löytyvät liitteenä (liite 1).

5.1.2 *Mimmit sijoittaa*

Mimmit sijoittaa-podcast on osa Hanna Nikanderin ja Pia-Maria Nickströmin saman nimistä mediaprojektia, joka toimii nykyisin Mimmit sijoittaa oy:n alla. Mimmit sijoittaa-verkkosivuilla kokonaisuutta kuvataan seuraavasti:

Mimmit sijoittaa on monikanavainen media, jossa puhutaan rennoissa merkeissä rahasta, sijoittamisesta ja säästämisestä. Mimmit sijoittaa valittiin Vuoden Business & Talous -podcastiksi Audioland Awards 2022 -tapahtumassa. Lisäksi Mimmit sijoittaa on palkittu muun muassa Vuoden Sijoitusteko -palkinnolla Sijoittaja 2019 -tapahtumassa ja Vuoden keskustelunherättäjä -palkinnolla Asenneawards-tapahtumassa 2019.

Lue Mimmit sijoittaa -mediaa, kuuntele Mimmit sijoittaa -podcastia ja osallistu huippusuosituihin tapahtumiin! (Mimmit sijoittaa oy, ei pvm.)

Mimmit sijoittaa-podcastia on julkaistu kymmenen kauden ja näiden alla 109 numeroidun jakson verran vuosina 2019–2023, minkä lisäksi podcastin alustoilla on julkaistu joitakin numeroimattomia erikoisjaksoja sekä verkkosivuilla ja muissa kanavissa julkaistuja tekstejä, artikkeleita ja viikkokirjeitä ääneen luettuina. Mimmit sijoittaa ilmoitti lopettavansa podcastin kymmenenteen kauteen (Mimmit sijoittaa - podcast lopettaa, 28.11.2023). Kuitenkin 18.3.2024 julkaistiin ensimmäinen jakso uudesta *Mimmit sijoittaa asuntoihin* – podcastista, jota isännöi alkuperäisen kaksikon sijaan Suvi Kinnunen. Tekijöiden ja painopisteen vaihtumisen ohella jaksoiden ja kausien numerointi alkoi alusta, vaikka *Mimmit sijoittaa asuntoihin*-jaksot ilmestyvät samoihin suoratoistopalveluiden syötteisiin alkuperäisten *Mimmit sijoittaa*-jaksoiden kanssa. Analyysiin sisällyttämäni jaksot tietoisesti löytyvät liitteenä (liite 2).

5.1.3 Rahamania

Rahamania on levikiltään kahta aiemmin mainittua pienempi podcast, jonka jaksot on julkaistu paitsi audiomuodossa Spotifyssa ja SoundCloudissa, myös videomuotoisina YouTubeissa. YouTube-kanavan kuvauksessa kerrotaan seuraavaa:

Tervetuloa Rahamaniaan, kanavaan, joka on omistettu taloudellisen vapauden ja vaurauden rakentamiselle! Nina Nordlund ja Tellu Uotila, kaksi intohimoista sijoittajaa keskustelelee rahasta, säästämisestä ja sijoittamisesta (Rahamania - raha, sijoittaminen & yrittäjäyys, ei pvm.).

Toisin kuin Mimmit Sijoittaa ja Julia Thurén: Melkein kaikki rahasta, *Rahamania* ei valikoitunut tutkimukseni kohteeksi sen näkyvyyden tai vaikuttavuuden perusteella. Sarja valikoitui ensimmäisten koodaamieni podcastien joukkoon, koska sen jaksot oli saatavilla tekstitettyinä, eikä niitä näin ollen tarvinnut erikseen litteroida. Päädyin lopulta hyödyntämään ja jatkamaan tätä varhaista koodaustyötäni soveltuvien osien myös lopullisissa analyysissä. Ajattelen, että *Rahamania* valikoitujen jaksoiden ottaminen tarkasteluun suurempien ja sen myötä jossain mielessä valtavirtaisempien podcastien rinnalla rikastaa tämän tutkimuksen kentästä rakentamaa kuvaa. Analyysiin sisällyttämäni jaksot tietoisesti löytyvät liitteenä (liite 3).

5.2 Aineistolähtöinen koodaus

Laadullinen analyysi kohdistuu tyypillisesti aineiston sisältöön ja siinä ilmenevään tutkimuskysymysten kannalta kiinnostavaan ainekseen, jonka erottelu ja luokittelu

on välttämätön osa monenlaisia analyysiprosesseja (ks. esim. Aspers & Corte, 2019; Salo, 2015). Hyödynsin *Grounded Theoryn* prosessirunkoa ja sen aineistolähtöistä analyysitapaa aineiston koodaamisessa, joka tähtää sisällön jäsentämiseen ja pelkistämiseen pyrkien tekemään oikeutta aineiston tarjoamille lähtökohdille, suhteille ja merkityksenannoille (Corbin & Strauss, 2012; Timonen ym., 2018). *Grounded Theory*-tyyppisessä aineistolähtöisessä laadullisessa tutkimuksessa tieteellisyys ja uskottavuus pohjautuu sille, että tutkija johtaa käsitteellistyksensä aineistosta. Tutkijan on epäröinnin hetkellä voitava jäljittää tekemänsä tulkinnat takaisin aineistoon, mistä katsoakseni on kyse nimen *Grounded*-osiossa (ks. esim. Corbin & Strauss, 2012). Toteutin koodauksen, koodien ryhmittelyn ja kategorioiden hahmottelun sekä aineistoa koskevien muistiinpanojen (memojen) tekemisen AtlasTi-ohjelmistolla (ATLAS.ti Scientific Software Development GmbH, ei pvm.).

Avoin koodaukseni on noudattanut pääpiirteittäin seuraavaa menettelyä: ensin olen pyrkinyt tunnistamaan puheen yleisen aihepiirin, sitten tarkentanut tätä, ja lopulta koodannut sen erityisen ”väitteen”, joka puheessa tehdään. Tässä koodi on tutkijan luoma rakennelma, joka toimii ikään kuin ”otsikkona” datakatkelmalle, pyrkien tavoittamaan ja tiivistämään sen keskeisimmän ja merkityksellisimmän sisällön (Saldaña, 2016, s. 4). Koodini kohdistuivat useimmiten melko pitkiin tekstikatkelmiin, jotka sisälsivät useampia virkkeitä tai kokonaisia puheenvuoroja. Vaikka koodi itsessään kohdistuisi vaan pariin sanaan, katsoin tärkeäksi säilyttää näiden asiayhteyden myöhempää vertailevaa tarkastelua varten, jossa koodatut katkelmat on erotettu ympäröivästä aineistostaan. Merkitsin *in vivo*-koodeilla (Corbin & Strauss, 2012, luku 8; Saldaña, 2016, ss. 105–106) samanlaisina toistuvat ja täten erottuvat ilmaukset kuten "taloudellinen riippumattomuus" ja "puskuri" .

Prosessin kuluessa samoihin katkelmiin on saattanut kohdistua useita rinnakkaisia koodeja (ks. Saldaña, 2016, s. 94). Rinnakkaisilla ja päällekkäisillä koodeilla pyrin pitämään prosessin avoimena ja hahmottelemaan antamieni koodien keskinäisiä suhteita: kuvaavatko ne samaa asiaa, asettuvatko ne hierarkkiseen suhteeseen, ja niin edelleen. Päällekkäinen koodaus onkin tässä tapauksessa ollut osa koodien jatkuvaa (aineistoa ja toisiaan vasten) koettelua, uudelleenmuotoilua, karsimista ja täydentämistä. Tutustuessani aineistoon paremmin, koodini alkoivat hiljalleen muuttua kuvailevista abstraktimmiksi ja tulkitsevammiksi (Corbin & Strauss, 2012,

luku 8; Timonen ym., 2018, s. 7). Jaoin joitakin koodeja alakodeihin huomattessani niiden viittauskohteiden välillä olennaisia merkityseroja (ks. Saldaña, 2016, s. 24; ”lumper” ja ”splitter” -koodit). Tutkimuskysymysten selkiytyessä ja rajautuessa alkujaan yli kolmensadan koodin joukko muuntui ja karsiutui lähemmäs viittäkymmentä.

Muodostin koodiryhmiä varallisuuden keräämiselle tarjottujen perustelujen, eli ”miksi”-kysymyksen saamien vastausten mukaan. Kuten mainittua, sisällytin varaamisen keräämisen käsitteen alle sekä sijoittamista että säästämistä käsittelevän puheen. Ryhmittely tapahtui pääsääntöisesti siten, että otin tarkasteluun koodeja, jotka kohdistuivat johonkin tiettyyn perusteluun, ja ryhmittelin näitä yläkäsitteiden alle siten, että esimerkiksi *asunto*, *omistusasunto* ja *asunto*, *loma- tai kakkosasunto* -koodit päätyivät molemmat *asunto* -koodiryhmän alle. Koodiryhmäni eivät olleet täysin erillisiä, vaan ne sisälsivät osin samoja koodeja. Esimerkiksi koodi *eläke*, *huoli niukkuudesta* tuli sisällytetyksi sekä *eläke* että *varautuminen* -ryhmiin, jotka muilta osin eivät ymmärrettävästi olleet keskenään päällekkäisiä. Jotkin koodiryhmät myös päätyivät sisältämään lopulta vain yksittäisen koodin, joka ei kuitenkaan sopinut osaksi muita koodiryhmiä. Usein tällainen tilanne oli seurausta siitä, että pyrkiessäni nousemaan tarkastelun abstraktiotasolla olin hahmottanut useamman ryhmän sisältämän koodin viittaavan samansuuntaisiin havaintoihin, ja yhdistänyt ne tämän perusteella.

Olen sisällyttänyt liitteenä (liite 4) listan lopullisten kategorioiden muodostamisessa mukana olleista koodiryhmistä sekä niiden sisältämistä koodeista.

5.3 Abduktiivinen analyysi ja kategorioiden esiintulkinta

Ulla-Maija Salo (2015, s. 166) huomauttaa, että sisällönanalyysi voi aloittelevilla tutkijoilla usein jäädä aineiston uudelleenjärjestämiseen ja luokitteluun, vaikka tämä tulisi ymmärtää varsinaista analyysiä edeltävänä, valmistelevana työvaiheena. Salon mukaan menetelmällinen analyysi eroaa pelkästä aineiston uudelleen järjestämisestä siten, että siinä tutkijan harjoittaman reflektiivisyyden sekä teorian rooli kasvaa. Myös Corbin ja Strauss (2012, luku 8) katsovat, ettei aineiston kuvailu ja uudelleenjärjestäminen vielä riitä analyysiksi. Heidän mukaansa analyysi on

ensisijaisesti käsitteiden rakentamista, jossa tutkija pyrkii nostamaan abstraktiotasoa kuvauksesta tulkintaan pysyen kuitenkin uskollisena aineistolle.

Aineistolähtöisen koodaustyön pohjalta tulkitsen aineistosta esiin tutkimuskysymyksiin vastaavia kategorioita, missä hyödynnän abduktiivisesti katsausluvuissa esiteltyä tutkimuskirjallisuutta (Timmermans & Tavory, 2022). Timmermansin ja Tavoryn (2022, ss. 169–171) kuvaama abduktio hyödyntää aiempaa kirjallisuutta aineistolähtöisen valmisteleavan analyysin tuloksena tehtyjen havaintojen selittämiseen. Rinnastan tämän Kosken (2020) kuvaamaan kirjallisuuden ja empirian väliseen *dialogiin*, jonka tuella tutkija voi liittää tulkintansa uskottavasti teoriaan. Samaa ajatusta lähestyy nähdäkseni myös Eskolan (2010) *teoriasidonnaisiksi* kutsuma analyysitapa, jossa aikaisempi tieteellinen keskustelu on tutkimuksessa mukana, mutta ei hallitse prosessia: yhden ”suuren teorian” sijaan tutkijalla voi olla useita ”pieniä teorioita”, jotka toimivat työkaluina aineistosta tehtyjen havaintojen tulkinnassa (ks. myös Timmermans & Tavory, 2022, s. 168).

GT-tyyppisen avoimen koodauksen ja koodien ryhmittelyn jälkeen siirryn havaintojen abduktiiviseen tulkintaan, jonka tuloksena esitän joukon tutkimuskysymysteni kannalta keskeistä ainesta summaavia ja tulkitsevia kategorioita (Corbin & Strauss, 2012, luku 8; Timonen ym., 2018, s. 7). Ne kokoavat aineistoa kuvaamaan valittuja käsitteitä *teorioiksi* siitä, mikä aineistossa tutkimuskysymyksen valossa on keskeistä aiempaa tutkimusta ja teoriakirjallisuutta vasten tarkasteltaessa (Timmermans & Tavory, 2022, ss. 167, 171).

5.4 Tutkijapositio ja eettiset kysymykset

Tutkijan esiyymmärryksen tunnistaminen ja refleksiivinen arviointi on saanut ihmistieteiden refleksiiviseen käänteeseen myötä ansaittua painoa (Virtanen, 2023). Tutkimani aineisto sanastoineen minulle entuudestaan suhteellisen tuntematon, ja pyrin lähestymään sitä avoimesti omat intuitiiviset tulkintani tunnistuen huomioiden (ks. myös Varto, 1992, s. 36). Tunnistin riskin, että työni päättyisi etsimään (ja löytämään) aineistosta lukemassani kirjallisuudessa tunnistettuja ilmiöitä. Tätä seuranneen harkinnan myötä päädyin toteuttamaan aineistoa pelkistävän ja jäsentävän koodauksen mahdollisimman aineistolähtöisesti GT-periaatteiden

mukaan (Timonen ym., 2018), minkä lisäksi harjoitin refleksiivisyyttä tekemällä runsaasti omiin havaintoihini, tulkintoihini ja ymmärrykseni kehittymiseen liittyviä muistiinpanoja koko prosessin ajan (Corbin & Strauss, 2012, luku 8).

Valmiin aineiston kanssa on otettava huomioon, mitä tarkoitusta varten se on alun perin tuotettu (Terkamo-Moisio ym., 2016). Katsoin, että tutkimusaineistoni muodostavat podcastit on lähtökohtaisesti tarkoitettu julkisesti kaikkien saataville RSS-syötteen ja/tai erilaisten suoratoistopalvelujen kautta, joten arvioin, että niiden käyttäminen tutkimuksessa ei edellytä tekijöiden lupaa, näiden informointia tai aineistolähteiden anonymisointia (Salokannel, 2014, s. 24 vrt. Terkamo-Moisio ym., 2016). Konsultoituani opiskelijoiden lakineuvontaa päädyin kuitenkin varmistamaan Rahamanian suoraan tekijöiltä, että he hyväksyvät jaksojen kanssa internetiin ladattujen tekstitysten hyödyntämisen tutkimuskäytössä.

6 Varallisuuden keräämisen motivointi podcasteissa

6.1 Vapaus riippumattomuutena

Vapaus riippumattomuutena-kategoria kohdistuu puheeseen, jossa varallisuuden tavoittelun motiiviksi tai tavoitteeksi tarjotaan vapauden lisääntyminen. Tarkastelen ensin vapautta riippumattomuutena toisen palveluksessa tehtävän työn tuomasta toimeentulosta (Perrone ym., 2015; Taylor & Davies, 2021), sitten vapautta riippumattomuutena muista ihmisistä ja näiden taloudellisista resursseista (Fridman, 2016; Postmus & Stylianou, 2023), ja viimeiseksi vapautta mahdollisuuksien laajenemisena (Viren, 2018, ss. 122–123).

Eriyiset ilmaukset kuten *taloudellinen vapaus*, *taloudellisen riippumattomuus* ja *taloudellisen itsenäisyys* viittaavat yleensä nk. FIRE-ideologiaan. FIRE-lyhenne tulee sanoista *Financial Independence, Retire Early*, ja viittaa tavoiteltuun tilanteeseen, jossa henkilö saa omistuksistaan riittävästi passiivista tuloa, että hän lakkaa olemaan riippuvainen ansiotyöstä saaduista tuloista, ja pystyy omistustensa turvin jättäytymään työelämästä jo ennen yleistä eläkeikää (Perrone ym., 2015; Taylor & Davies, 2021). Taloudellisen riippumattomuuden (FIRE) ideologia esiintyi selkeimmin ja useimmin Rahamania-podcastissa, ja muissa podcasteissa siihen viitataan pääasiassa kuulijakommenteissa ja haastateltavien puheenvuoroissa. Taloudellista riippumattomuutta ei välttämättä edes haluta ”realisoida” täyden palkkatyöstä pois jättäytymisen tai eläköitymisen muodossa, vaan keskeistä on, että omaisuuden turvin henkilö voi valita tehdä töitä juuri siinä muodossa ja sen verran kuin haluaa, vapaana taloudellisesta välttämättömyydestä (ks. Perrone ym., 2015, s. 196). Halua vapauttaa aikaa työltä edustaa täyden työstä luopumisen tavoittelun ohella myös toive vapaa-ajan lisääntymisestä.

moni myös sijoittaa ja säästää jotta saisi maksimoitua oman vapaa-aikansa -- joo lyhyempiä työviikkoja kyllä, ja taukoa työelämästä toivotaan, jotta pääsis matkustamaan - ehkä joskus voi höllätä töiden suhteen (MS-K8J6)

mä olin jo pitkän aikaa ajatellut, että mä hyppään pois oravanpyörästä eli palkkatyöstä [– –] mä tykkään tehdä työtä silloin, kun mä innostun siitä, mutta sit jos se muuttuu jotenkin semmoseksi pakonomaiseksi, et aamulla tuntuu, ettei oo kiva enää mennä töihin, silloin siitä pitää päästä eroon (JT-K2J16)

siinäkin mielessä, jos haluaa ehkä vähän aikaisemmin jättäytyä duunista pois tai tehdä vähän mielekkäämpiä töitä, niin olisi kiva, että olisi niinku niitä säästöjä (MS-K5J3)

Toisaalta työajan vapauttaminen palkkatyöstä saattaa merkitä kirjaimellisen ”työstä kieltäytymisen” sijaan myös sen allokoointia muun tyyppiselle työlle. Varallisuus mahdollistaa riskinoton esimerkiksi yrittäjyyden muodossa, tai omistautumisen työlle, joka koetaan mielekkääksi, mutta jota ei haluta tehdä täysiaikaisesti tai joka yksin ei riitä tarjoamaan ennustettavaa tai riittävää toimeentuloa, ja on tässä suhteessa *prekaaria* (ks. esim. Viren, 2018, s. 141; Åkerblad, 2011). Työltä toivottiin myös vapautuvan aikaa lapsille ja perheelle, minkä voi nähdä heijastavan naisille palkkatyön ja perhe-elämän taholta kohdistuvia ristikkäisiä aikapaineita (Fraser, 2022, ss. 44–45; Hochschild, 2001).

vois sitten itse valita et minkälaisen työn parissa tekee hommia, et en mä tässä elämäntilanteessa ainakaan usko, että mä joskus haluaisin jättäytyä kokonaan töistä, mutta olis just se vapaus valita et minkälaista duunia tekee, eikä olisi ehkä niin vahva se taloudellinen paine (MS-K8J6)

mulla alkoi ahdistaa se niin hirveesti, että en mä ehdi tehdä näitä palkkatöitä, kun mulla on näitä asunto[sijoitus]juttuja, johon mä haluan keskittyä, ja sit mä haluan tehdä tätä valmennusbisnestä (RM-J99)

myöskin ehkä se, että mä voisin sitten niinku sen kolmannen lapsen kanssa jäädä kotiin (MS-K8J6)

Työn mielekkyys liittyi kiinnostavalla tavalla siihen, ettei sen tarjoamasta toimeentulosta oltu taloudellisesti riippuvaisia. Työssään on helpompi olla tyytyväinen, kun tietää tekevänsä sitä vapaasta tahdostaan ja voivansa halutessaan irtisanoutua ilman huolta taloudellisen toimeentulon jatkuvuudesta (Perrone ym., 2015, s. 206). Riippumattomuus (vähintään tilapäisesti) ansiotyöstä saatavista tuloista tarjoaa omistajalleen myös paremman neuvotteluaseman työmarkkinoilla, koska hänellä on varaa halutessaan kieltäytyä tarjotusta työstä, jos sen sisältö ja ehdot eivät miellytä (Viren, 2018, s. 140). Tiivistettynä varallisuuden turvaama kyky halutessaan kieltäytyä työstä antaa vallan tunnetta suhteessa omaan elämään (Perrone ym., 2015, s. 196; Taylor & Davies, 2021, s. 703; Viren, 2018, s. 14).

toihan on ehdottomasti myös oma ja minun miehen tavoite, että ei tarvitse sen rahan takia tehdä töitä, että voi tehdä niitä kiinnostavia projekteja sen takia, että se on mielekästä. Se on bonus, jos niistä projekteista tulee sitä rahaa, mutta että pystyisi hyödyntämään niitä sijoituksista saatuja tuottoja siihen itse elämiseen (RM-J100)

vähän pois sieltä ehkä perinteisestä korporaatio-oravanpyörästä tämmöisiin ainakin itselle merkityksellisempiin töihin, kirjoittamiseen, opettamiseen, valmentamiseen ja näin pois päin (RM-J101)

tämä vapauden kaipuu ja tämmönen [–] että pystyn ite määrittelemään, että mitä minun ajalla teen, niin se on jotenkin niin vahva, että se ajaa käytännössä kaiken yli tai ohi (RM-J93)

Halu vapautua taloudellisesta riippuvaisuudesta muihin ulottui työsuhteista ihmissuhteisiin. Mimmit sijoittaa-podcastin kuulijoiden tavoitteita käsittelevässä jaksossa (MS-K8J6) aihe tuli ilmi erityisen usein, samoin kuin jaksossa *Itsenäinen varakas nainen* (MS-KJ5J3). Tämä halu oli korostuneesti sukupuolittunut, minkä mainitussa Mimmit sijoittaa -jaksossa esitetty kuulijakommentti ilmaisee suoraviivaisesti:

ajatuksena on myös taloudellinen riippumattomuus miehestä (MS-K8J6)

En osaa sanoa, viittaako edellisen lainauksen ilmaus *taloudellinen riippumattomuus* tarkoituksellisesti edellä kuvattuun FIRE-aatteeseen, mutta heteroparisuhteen osapuolten taloudellisista asemista potentiaalisesti seuraavaa valtdynamiikka rinnastui toistuvasti taloudelliseen valtasuhteeseen palkasta riippuvaisen työläisen ja työnantajan välillä.

Podcasteissa tunnistettiin toistuvasti, että totunnaiset (heteronormatiiviset) parisuhteen ja perhe-elämän organisoinnin tavat voivat asettaa naisen haavoittuvaiseen asemaan, mihin naisen ”oma raha” tarjoutui vastauksena (vrt. Lee, 2014, s. 270). Aiemmassa tutkimuksessa on laajalti tunnistettu, että taloudellinen eriarvoisuus, jonka voi nähdä seurauksena patriarkaalista sukupuolijärjestelmästä sekä sukupuolittuneista työmarkkinoista ja sosiaaliturvasta, konkretisoituu monien naisten elämässä taloudellisena riippuvaisuutena mieskumppanista (Duffy & Pruchniewska, 2017; Fridman, 2016, ss. 77–78; Lee, 2014; Postmus & Stylianou,

2023). Myös esimerkiksi Duffyn ja Pruchniewskan (2017, s. 847) mukaan puhe “taloudellisesta riippumattomuudesta” on väistämättä sukupuolittunutta, sillä se implikoi naisille (taloudellista) riippumattomuutta (mies)puolison tuloista (vrt. Crosthwaite ym., 2019, s. 670; Fridman, 2016, s. 78).

sijoitan koska haluan vapauden, olen ollut tilanteessa menneisydessä missä en pystynyt eroamaan parisuhteesta, koska en uskonut, että mulla olisi varaa siihen. Erosin silti ja kaikki toimii hyvin nyt taloudellisesti (MS-K8J6)

oikeasti, jos sä oot ollut pitkään suhteessa tai naimisissa jonkun miehen kanssa ja sä oot ollut vaikka lasten kanssa kotona, mikä on täysin fine, mutta sä et ole laittanut rahaa säästöön tai sijoituksiin ja mies on käynyt duunissa ja se on hoitanut asuntolainaa, koko ajan lyhentänyt pienemmäksi ja sit tuleekin se ero ja sit sä jäät ilman mitään, koska se mies on maksanut sitä velkaa pois ja se mies omistaa sen asunnon (MS-K5J3)

haluan vaan kasata *fuck you*-salkun mikä muistuttaa, että pidän pääni enkä mielistele (MS-K8J6)

Minun on vaikea kuvitella, että miespodcastaajat perustelisivat varallisuuden keräämistä taloudellisella riippuvaisuudella parisuhdekumppanista, ainakaan samalla painolla. *Taloudellinen voimaantumisen* käsitettä on tarjottu ratkaisuna naisten kohtaamiin marginalisoitumista ja haavoittuvaisuutta tuottaviin riippuvaisuuksiin (Postmus & Stylianou, 2023, s. 76). Se kuitenkin nojaa osaltaan sosiaaliturvajärjestelmän ja muiden tahojen tarjoamaan ulkoiseen tukeen, mikä merkitsee tietynasteisen riippuvaisuuden säilymistä (ks. esim. Fridman, 2016, s. 54; O’Malley, 1996, s. 202). Postmus ja Stylianou (2023, ss. 85–86) kutsuvat *taloudelliseksi omavaraisuudeksi* (economic self-sufficiency) tilannetta, jossa yksilö pystyy täyttämään taloudelliset tarpeensa ilman kumppanilta tai sen koommin valtiolta, sosiaalityöntekijöiltä tai hyväntekeväisyydestä saatavaa taloudellista tukea. Myös Fridman (2016, s. 81) on esittänyt, että naisia puhuttelevat sisällöt tuovat erityisen kirkkaasti ja painokkaasti ilmi, että varallisuuden kerääminen tavoitteena näyttäytyy taloudellisessa self helpissä alisteisena riippumattomuudelle muista ihmisistä.

Vapaus riippuvaisuuksien ja resurssien niukkuuden tuottamista rajoitteista hahmottui toisaalta myös yksilön toimintamahdollisuuksien laajenemisena. Tässä varallisuuden kerääminen tuli suorimmin liitettyiksi kuluttamiseen ja nautintoihin, vaikka saman suuntaisia haluja ja toiveita implikoitiin myös taloudellista riippumattomuutta ja työstä vapautumista koskevassa puheessa.

sillähän voi tehdä just sitä mitä itse haluaa [...] se on niinku se juttu: ei sitä mitä lapset haluaa tai puoliso haluaa tai joku muu haluaa, itseensä on käytettävä omat rahansakin (JT-K2J16)

oon tajunnut sen, että musta voi tulla vauras ja mulla voi olla varaa tehdä semmoisia asioita, mitä mä en ehkä ajatellut aikaisemmin (JT-K2J12)

voi matkustella, ostella välillä kalliimpia juttuja (MS-K8J6)

Ymmärsin kulutukseen, elintasoon ja rikastumiseen liittyvät tavoitteet mahdollisuuksien laajenemisen kautta. Viren (2018, s. 122) on esittänyt, että koska ihmisten elämän mahdollisuudet riippuvat heillä käytettävissä olevasta rahasta, raha - riippuen onko sitä vai ei - joko rajoittaa tai ”laajentaa ruumiin toimintamahdollisuuksia” antaen sille ”itsevarmuutta” ottaa riskejä, sillä rahanmeno on keskeisimpiä epäonnistumisten kielteisistä seurauksista. Näinpä (minoorinen) *rahan halu* onkin lopulta ”elämän mahdollisuuksien halua” (Viren, 2018, ss. 122–123).

6.2 Vastuu itsestä ja perheestä

Podcastit tarjoavat kuulijan samaistuttavaksi joukon haluja, tarpeita ja huolia sekä vastauksia ja toimintaehdotuksia, joissa yksilön vastuu itsestään ja omasta tilanteestaan korostuu. Näin ollen edellä kuvattu vapaus riippumattomuutena merkitsee käänttöpuolenaan omillaan pärjäämisen vastuuta (ks. Rose, 1999). Kuvaan seuraavaksi vastuun kategorian eri suuntia edeten yksilöstä tämän läheisiin ja viimeiseksi yhteiskuntaan laajemmin.

Varallisuuden kerääminen säästämällä ja/tai sijoittamalla hahmottui podcasteissa osaksi yksilön vastuullista ja rationaalista henkilökohtaisen taloutensa hoitoa (vrt. Hirsto, 2022, ss. 37–38). Etenkin Thurénin podcastissa säästäminen ja sijoittaminen

sisältyvät yksilön "vastuulliseen taloudenhoitoon" oman elämän järjestämisen henkilökohtaisen talouden *taseen* tarkkailun ja sen ohjaamana toimimisen ympärille, minkä katson henkivän paitsi Lehtosen ja Pantzarin (2002) kuvaamaa *säästeliäisyyden eetosta*, myös *yrittäjämäistä* olemisen ja itseen suhtautumisen tapaa (ks. esim. Clarke, 2015).

mä voin itse määritellä, että paljonko mulla jää rahaa säästöön ja paljonko sitä olisi tulevaisuudessa (JT-K2J4)

pitäis niinku samalla kasvattaa ihmisiä ymmärtämään sen, että sun kannattaa valjastaa osakemarkkinoilta vetoa omaan elämänkaaresi rahoittamiseen, koska se on niinku ilmainen lounas (MS-K6J8)

mietin tätä silleen, että onhan sekin riski, että jätät sijoittamatta - se on melkein se suurin riski (RM-J101)

Yksilön kannettavaksi annetaan vastuu niin omasta ja perheen hyvinvoinnista kuin myös riskeihin varautumisesta, jota aiemmin on kannettu kollektiivisemmin hyvinvointivaltion sosiaalisten turvaverkkojen, nk. sosiaalivakuutuksen kautta (O'Malley, 1996; vrt. Rose, 1999, s. 159). Hyvinvointivaltio sosiaalisine turvaverkkoineen, joiden Suomessa on perinteisesti luotettu tarjoavan turvaa yksilön elämään kohdistuvilta riskeiltä, sairaudelta ja vanhuudelta, loisti poissaoloaan erityisesti Mimmit sijoittaa-podcastin keskusteluissa. Näin ollen podcastit performoivat sellaista elettyä todellisuutta, jossa yksilö on yksin vastuussa omien tarpeidensa täyttämisestä ja riskeihin varautumisesta.

ensimmäiset sanat mitä googleen kirjoitin oli, että miten köyhyydestä pääsee eroon - voi että - joo ja sitä kautta sitten lähdin selvittämään erilaisia keinoja ja sit sieltä rupesi pikkuhiljaa tulee vastaan se, että miten miten niinku pystyy säästämään ja sitten tuli jossain vaiheessa nää rahastosijoittamiset ja tämmöiset (JT-K2J4)

älä välttämättä aina tee mitä sua huvittaa, et et ota vähän niinku step, ota askel taaksepäin, kato vähän kaukaa ja järjestä itsellesi sellainen tilanne, että sä et oo niin sanotusti veitsi kurkulla koko ajan sun sun rahallisen tilanteen kanssa, että se on täysin mahdollista ja se vaatii vaan just tän, että aloittaa osakkeet, minimoi kulut ja pitkäjänteisyys, se on se *all it takes* (MS-K6J8)

Varautumista edellyttäviin riskeihin, poikkeustilanteisiin ja saumakohtiin lukeutuivat esimerkiksi työttömyys, sairastuminen, erilaiset yhteiskunnalliset kriisit sekä toisaalta myös lähes kaikkia aikanaan kohtaava vanhuus (vrt. Lillqvist & Porttikivi, 2023). Huoli vanhuuden toimeentulosta nousi keskeiseksi:

ehdottomasti ylivoimaisin syy sijoittamiselle oli teidän kuulijoiden mukaan eläke (MS-K8J6)

hyvä kysymys on se, että tullaanko me edes saamaan eläkettä, olit sitten mies tai nainen (MS-K5J3)

jos mä oon pitkään kipeä [– –] niinku periaatteessa mä en pysty rahoittaa sitä mun elämistä ja ja mä koin siitä ihan tolkutonta stressiä ja mä jotenkin kuvittelen, et mä en ole ainoa ihminen Suomessa, joka on kokenut tai kokee tällaista stressiä (MS-K6J8)

Varautumispuheessa *puskuri* erottui terminä, jolla viitattiin ”pahan päivän varalle” tai yllättäviä menoja varten kerättyihin säästöihin. Tulkitsen sen kuuluvan populaarin talouspuheen erikoissanastoon. Koettu tarve varautua riskeihin yksilöllisesti viestii myös, että hyvinvointivaltion kykyyn turvata yksilö hänen elämänsä kohdistuvilta riskeiltä ei luoteta tai haluta nojata (Fridman, 2016; Lillqvist & Porttikivi, 2023, s. 308; O’Malley, 1996). Riskipuheen voi katsoa heijastavan osaltaan monikriisin aikaamme liittyvää jaettua *prekaaria* kokemusta, jossa ”jokin elämän perustava seikka ei tunnu olevan hallinnassa” (Jokinen, 2018, s. 18; Åkerblad, 2011, s. 19).

Podcastien henkimä vastuullinen taloussubjekti kantaa vastuuta itsensä lisäksi myös läheisistään. Varallisuuden keräämisen perusteluina perheeseen ja lapsiin liittyvät seikat nousivat odottamattoman keskeisiksi, minkä liitän podcastien tekijöiden sekä heidän yleisönsä oletettuun sukupuoleen.

mä helpotan sillä 15 € / kuukausi säästämisellä koko ajan minun ja mun lasten tulevaisuutta (JT-K2J4)

silloin kun mä oon aloittanut sijoittamaan, niin mä sanoin että no mä sijoitan mun tulevaisuuden perheen takia, mun tulevaisuuden viiden lapsen takia, että mä voisin antaa heille kivan elämän ja jättää jotain perintöä tai tehdä jonkun tämmösen suuremman muutoksen mun suvussa (MS-K8J6)

Vastuu lapsista kanavoituu motivoimaan varallisuuden keräämistä monina konkreettisina tavoitteina: halutaan esimerkiksi varmistaa lapsille materiaalisesti yltäkylläiset kasvuolosuhteet, tai pääsy nopeasti yksityisen terveydenhuollon piiriin. Usein mainittiin myös lapsen kehitystä tukeva toiminta kuten harrastukset, jotka muodostavat huomattavan menoerän useille lapsiperheille. Terveydenhuollon sekä esimerkiksi vapaaehtoisten kaupallisten vakuutusten rahoittamisen ohella huoli ja vastuu lapsista ulottuu myös vanhemman omaan elämänkaareen kohdistuviin riskeihin sekä sen yli: halutaan turvata lasten elämä, jos (jommallekummalle) vanhemmalle sattuisi jotain, tai jättää aikanaan perintöä jälkikasvulle.

Lasten ohella vastuu suuntautuu myös ikääntyviin vanhempiin. Aineistossa viitattiin joitain kertoja naisille kasautuviin ylisukupolvisiin hoivavastuisiin varallisuuden keräämisen motiivina (esim. RM-J101): on hyvä olla säästöjä, jos joudutkin yllättäen jäämään pois töistä ryhtyäksesi ikääntyneen läheisesi omaishoitajaksi. Tämä ilmentää naisille kasautuvia ylisukupolvaisia hoivavastuita.

6.3 Yksilöllinen voimaantuminen

Aiempien kategorioiden kuvaamat riippumattomuuden pyrkimykset ja vastuun ottaminen kiteytyvät kokemukseen siitä, että elämän suunta on (niin hyvässä kuin pahassakin) omassa käsissä. Nimeän tämän *yksilölliseksi voimaantumiseksi*, josta muodostuu analyysiäni kokoava pääkategoria. *Voimaantumisella* viitataan yleisesti ajatukseen, jossa yksilö uskoo voivansa toimillaan parantaa omaa elämäntilannettaan tai yhteiskunnallista asemaansa. Voimaantuminen liittyy vapauden ja riippumattomuuden pyrkimyksiin, ja vastuun ottamiseen omasta elämästä. Tässä yksilön taloudellinen toiminta näyttäytyy väylänä voimaantumiseen, omaa elämää ja lähiympäristöä koskevan vallan ja kontrollin kokemukseen. (Postmus & Stylianou, 2023, s. 73; myös esim. Steinfield, 2021, s. 320).

sit kun sä saat sitä rahaa kasaan, niin se fiilis ja se kontrollin tunne minkä sä saat siihen niinku se on se niin korvaamaton, et se kyllä ruokkii itse itseään (JT-K2J4)

se antaa just sen vapauden ajatella, että vitsi, mä pystyn mihin vaan (JT-K2J12)

sun ei tarvi niinku luovuttaa sun elämän kontrollia jollekin ulkopuoliselle taholle ja vaan niinku laittaa sormet ristiin ja toivoa parasta, että toivottavasti nyt kaikki järjestyy, vaan et sä otat itse sen kontrollin ja oot silleen et ”hei, mä hoidan tän itse” (MS-K5J3)

Riippumattomuuden tavoittelu ja vastuun ottaminen hahmottuivat kumpikin podcasteissa ratkaisuina naisten yhteiskunnalliseen asemaan. Sukupuolten väliset tulo- ja varallisuuserot sekä haasteet työmarkkinoilla tulivat podcasteissa melko laajasti tunnistetuiksi, samoin myös naisten haavoittuvainen asema heteropatriarkalisissa perhejärjestelyissä, jota kuvasin aiemmin. Varallisuuden keräämiselle esitettiin lukuisia ”nais erityisiä” syitä (vrt. Lee, 2014, s. 275). Sukupuolittuneen (taloudellisen) eriarvoisuuden kritiikki kääntyi useimmiten yksilöllisiksi neuvoiksi huolehtia omasta taloudestaan ja varautua esimerkiksi eroon tai taukoihin työelämässä, tai voimaantumiskertomuksiksi, joissa yksilö on pärjännyt rakenteiden puitteissa tai niistä huolimatta (ks. Petersson McIntyre, 2021, s. 1062). Liitän varallisuuden tarjoaman omaa elämää koskevan kontrollin lisääntymisen Postmusin ja Stylianoun (2023, s. 76) kuvaamaan *taloudelliseen voimaantumiseen*.

naisilla myöskin tulee enemmän tai pidempiä gäppejä pois sieltä työelämästä, kun ne useimmiten päätyy jäämään sit kotiin esim. lasten kanssa ja sen jälkeen kun ne palaa töihin niin se palkkataso ei oo enää sama ja sitä eläkekertymää ei tuu niin paljon, koska ne on lasten kanssa kotona, elikkä myöskin silloin se sijoittaminen ja rahan säästäminen on oikeasti niinku tulee ottaa ehdottomasti huomioon (MS-K5J3)

Varallisuuden kerääminen hahmottui myös *feministisen voimaantumisen* mahdollistajana (vrt. esim. Prügl, 2015). Podcasteissa painotettiin, kuinka on tärkeää, että naiset sijoittavat, hankkivat talousosaamista ja puhuvat medioissa talousasioista. Naisten yhteiskunnallisen aseman edistäminen paikantuu tässä yksittäisten naisten pyrkimykseen parantaa taloudellista asemaansa tai edetä urallaan, jolloin jokainen ”nykypäivän itsenäinen, varakas nainen” (MS-K5J3) näyttäytyy feministisenä edistysaskeleena (Bexell, 2012, s. 401; Rottenberg, 2018, s. 67).

mitä mieltä sä oot, miksi naisten tulisi sijoittaa? - no mun mielestä varmaan yksi tärkeimmistä syistä on taloudellinen tasa-arvo (MS-K5J3)

jos miettii sitä riippuvuussuhdetta, sen ei tarvi olla pelkästään parisuhteessa, se voi olla vaikka että sä oot riippuvainen jostain työpaikasta, missä sä oot tosi onneton tai tai sä asut jossain kotimaassa, jossa sä et haluais asua, sä haluisit muuttaa ulkomaille - kaikki tällaiset asiat, ne on ratkaistavissa silloin, kun sulla on [varallisuutta] (MS-K5J3)

Varallisuuden keräämistä perusteltiin ja pyrittiin oikeuttamaan myös esimerkiksi toimintavoiltaan suotavina pidettyjen yritysten tukemisenä sekä hyväntekeväisyyden ja arvoperustaisten kulutusvalintojen mahdollistajana. Vaikuttamisen tavat paikantuivatkin ensisijaisesti markkinoille, kulutusvalintoihin ja vastuulliseen sijoittamiseen (vrt. esim. Hirsto, 2010, s. 12; Kantola & Squires, 2012).

sijoittaminen on yksi muoto kuitenkin niinku kohdentaa sitä rahaa niihin firmoihin, jotka ratkaisee nää meidän isoimmat ongelmat (JT- K3J15)

[varallisuus] mahdollistaa ekologisten, eettisten ja kotimaisten tuotteiden ostamisen ja samalla pystyy kompensoimaan päästöjä ja lahjoittaa eri hyväntekeväisyyskohteisiin ja vaikka lähettää ruoka ja vaateapua vähävaraisille (JT-K2J12)

Aineistoon sisältyi Julia Thurén: Melkein kaikki rahasta -podcastista jakso, joka keskittyi erityisesti vastuulliseen sijoittamiseen. Vastuullisen sijoittamisen ohella aineistossa puhutaan myös *vaikuttavuussijoittamisesta*, joka yhdistää vastuullisuuden ja vaikuttamispyrkimykset korkeampiin tuotto-odotuksiin (ks. Tiikkainen & Virtanen, 2021).

7 Päätelmät ja keskustelu

7.1 Voimaantuminen vastauksena sukupuolittuneisiin ja prekaareihin huoliin

Rahaomaisuuden ja passiivisten tulonlähteiden tarjoama vapaus hahmottui podcasteissa sekä ulkoisten rajoitteiden ja riippuvaisuuksien, taloudellisten pakkojen poissaolona, että samalla mahdollisten kulutus-, ura- ja elämäntapavalintojen joukon laajenemisena (Viren, 2018, ss. 122–123). Vapautta rajoittavina riippuvaisuuksina ja pakkoina hahmottuvat etenkin taloudellinen riippuvuus potentiaalisesti epätyytyttävästä tai rajoittavasta työsuhteesta (Viren, 2018, s. 226; Vähämäki, 2009, s. 230) tai parisuhdekumppanista (Duffy & Pruchniewska, 2017, s. 847; Postmus & Stylianou, 2023, ss. 16–17).

Postmus ja Stylianou (2023, ss. 24–25) ovat esittäneet, että taloudellinen riippuvaisuus parisuhdekumppanien välille merkitsee väistämättä valtasuhdetta, ja altistaa riippuvaista osapuolta niin taloudelliselle väkivallalle, kuin muillekin lähisuhdeväkivallan ja kaltoinkohtelun muodoille. Tämän valossa podcastien naisten tarve vältellä taloudellista riippuvaisuutta parisuhteessa näyttäytyy hyvin ymmärrettävänä. (Julia Thurénin podcastissa on myös useampi jakso, jotka käsittelevät parisuhteiden taloudellisia kysymyksiä, sekä erityisesti taloudellista väkivaltaa. Näitä jaksoja en kuitenkaan sisällyttänyt analyysiini).

Katson varallisuuden keräämisen hahmottuvan vastauksena sukupuolittuneeseen, prekaariin kokemukseen (Jokinen, 2018; Jokinen ym., 2015; vrt. Lee, 2014, s. 270), jossa ennen turvaa antaneet, (sanan molemmissa merkityksissä) ”välittävät” instituutiot (palkkatyö, parisuhde, hyvinvointivaltion rakenteet) ovat muuttuneet haavoittuvaisuuden ja kielteisen riippuvaisuuden lähteiksi (ks. esim. Fridman, 2016, s. 78; Prekarisaatio Pohjois-Karjalassa-tutkimusryhmä, 2011, ss. 7–9; Rose, 1999; Vähämäki, 2011, s. 176).

7.2 Rahan halu ja subjektiivisuus

Podcastien performoima *rahan halu* on Virenin (2018, s. 115) käyttämää Deleuzen ja Guattarin käsitteistöä soveltaen *minoorista* siinä suhteessa, että (rahamuotoisen tai

rahaksi realisoitavissa olevan) varallisuuden kerääminen näyttäytyy haluavalle subjektille keinona saavuttaa vapautta ja itsenäisyyttä suhteessa pääoman arvonlisäykselle alistaiseen toimintaan (epätyydyttävä, prekaari, elämän aikaa ja voimia ehdyttävä palkkatyö, mutta toisaalta myös piilotettu, palkaton kotityö heteropatriarkaalisen ydinperheen piirissä; ks. Viren 2028, s. 133; Fraser 2022, s. 19) sekä laadullisesti rikkaampaa elämää. Raha- ja sijoitusomaisuuden määrä korreloi tässä suhteessa yksilön koettujen ja aktuaalisten toimintamahdollisuuksien kanssa (Viren, 2018, ss. 122–123). Kerätty varallisuus merkitsee minoorisille subjekteille (kuten naisille ja prekaareille - tai prekaareille naisille) turvaa, laajenevia toimintamahdollisuuksia, itsenäisyyttä ja valtaa omaan elämään (Viren, 2018, s. 127) – toisin sanoen voimaantumista (Bexell, 2012, s. 402; Postmus & Stylianou, 2023, s. 73).

Kootakseni edellä kuvattua, vapauden ja riippumattomuuden pyrkimykset merkitsevät käänttöpuolenaan sitä, että yksilö ottaa kannettavakseen täyden vastuun itsestään, ja erityisesti naisten kohdalla myös huolenpitoa tarvitsevista perheenjäsenistään (ks. Bexell, 2012, ss. 401–402; Fridman, 2016; Lee, 2014, s. 270). Postmusia ja Stylianouta (2023) tulkiten voimaantuminen tulee tarkoittamaan sitä, että yksilö ottaa vastuun elämästään (sekä hänestä riippuvaisten perheenjäsenten elämästä), ja pyrkii pärjäämään ja menestymään vallitsevissa, marginalisoitumista ja haavoittuvaisuutta tuottavissa rakenteissa tai niistä huolimatta. Vastuun siirto valtiolta ja muilta kollektiivisilta instituutioilta yksilöille seuraa hyvinvointivaltion uusliberalistista murrosta (Harmes, 2001; O'Malley, 1996), joka kumuloi arkielämän finansialisoitumisen ja prekarisaation vaikutuksia (Jakonen, 2015; Tang & Lee, 2020).

Podcastien performoima subjekti on aktiivinen, *yritteliäs* toimija, joka tavoittelee turvatumpaa, vapaampaa ja laadullisesti rikkaampaa elämää itselleen ja perheelleen (vrt. Agunsoye, 2021; Bexell, 2012, ss. 401–402; Prekarisaatio Pohjois-Karjalassa-tutkimusryhmä, 2011, s. 7). Deleuzen ja Guattarin (1972 sit. Viren, 2018, s. 210) luonnehtima majoorinen subjektiivisuus on rajattua, yksilöllistä ja vastuutettua. Näin olleen erityisesti vastuun kategorian ilmentämä rahan halu on majoorista, ”yksityistä”, pyrkimystä ajaa yksilön ja hänen välittömän lähipiirinsä suhteellista etua.

7.3 ”Paon linjoja” vai vapaudella hallintaa?

Voimaantuminen, ymmärrettynä Postmusin ja Stylianoun (2023, s. 76) kuvaamalla tavalla prosessina ja päämääränä, jäsentää sekä vapauden että vastuun kategorioita. Voimaantunut yksilö pyrkii vastaamaan häneen kohdistuviin ristiriitaisiin vaatimuksiin sekä pärjäämään ja menestymään vallitsevissa, marginalisoitumista ja haavoittuvaisuutta tuottavissa rakenteissa tai niistä huolimatta (Rottenberg, 2018, s. 27; vrt. Viren, 2018, s. 136; Vähämäki, 2011, s. 176). Voimaantumisen käsitteellä liitän itsenäisyyden tavoittelun ja vastuun ottamisen myös feministisiin pyrkimyksiin naisten yhteiskunnallisen aseman parantamiseksi, tosin kollektiivisuudesta pitkälti riisutussa, yksilöllistyneessä muodossa (Bexell, 2012, s. 401; Rottenberg, 2018, s. 67).

Naisia alistavat ja sortavat kollektiiviset tekijät tunnustetaan, mutta näihin vastaamisen keinot suuntautuvat kollektiivisen feministisen liikkeen sijaan naisten yksilöllisiin menestymispyrkimyksiin (vrt. Rottenberg, 2018, s. 55). Tämä liittyy aiemmassa kirjallisuudessa tunnustettuun tendenssiin, jossa feminismi suuntautuu markkinoilla tapahtuvaan toimintaan vaikuttamisen ensisijaisena väylänä, sekä typistyy yksilöllisiin pyrkimyksiin menestyä rakenteiden puitteissa tai niistä huolimatta (Kantola & Squires, 2012; Lee, 2014; Prügl, 2015). Varallisuuden kerääminen voi todellakin tarjota naisten yksilöllisissä elämässä *minoorisen rahan halun* mukaisesti turvaa, itsenäisyyttä, vapautta ja riippumattomuutta (Viren, 2018, ss. 115, 141), kuten myös Postmus ja Stylianou (2023) hyvin kohdallisesti tuovat ilmi. Raha voi toimia keinona vastustaa yhteiskunnan marginalisoivia voimia ja parantaa yksilön subjektiivista tilannetta niistä huolimatta (Viren, 2018, s. 136).

Samalla pyrkimykset saavuttaa turvaa ja itsenäisyyttä ohjautuvat varallisuuden keräämisen muodossa markkinarationaaliseen, yrittäjämäiseen ja pääoman arvoa lisäävään toimintaan (Agunsoye, 2021, s. 1831; Lillqvist & Porttikivi, 2023, s. 307; Rottenberg, 2018, s. 57). Podcasteissä ilmenevä riippumattomuuden ja vastuun painotus legitimoit odotusta siitä, että yksilö on lopulta yksin vastuussa omasta elämästään ja voimaantumisestaan (ks. esim. Bexell, 2012, ss. 401–402; Harmes, 2001, s. 115). Tämän voi olettaa heikentävän luottamusta julkisiin instituutioihin (esim. eläkejärjestelmä) ja laskevan niitä koskevia odotuksia (vrt. Lillqvist & Porttikivi, 2023). Prüglin (2015, s. 620) mukaan yksilöiden vastuuttaminen uusliberalismin oloissa velvoittaa heidät käytännössä toimimaan markkinanormien

mukaisesti, mikä päättyy vahvistavaan prekarisoivaa ja marginalisoivaa taloudellista järjestystä (ks. Clarke, 2015; vrt. Rottenberg, 2018, ss. 54–55). Poliittisen talouden ja marxilaisen perinteen piiristä tulevien tutkijoiden kuten Leen (2014, s. 278) ja McGeen (2005, ss. 108–109) katsannossa omaisuustulojen mahdollistama taloudellinen "riippumattomuus" näyttäytyy yhtä lailla absurdina, sillä omistajien vapaus työstä on riippuvaista joidenkin toisten tekemästä työstä. Passiivisten tulojen takana on aina joitain toisia, joiden päivittäisestä raadannasta omistajan nauttimat tuotot ovat peräisin.

Uusliberalismin ja siihen liitettyjen prekarisaation ja finanssivetoistumisen kehityslinjojen on katsottu edellyttävän ja tuottavan vastuutettuja, autonomisia ja omaa etuaan rationaalisesti ajavia taloudellisia subjekteja (Bexell, 2012, s. 402; Lee, 2014, s. 273). Foucaultlainen hallintamentaliteettien, -vallan tai "ohjauksen" (Vähämäki, 2009) tutkimus on esittänyt, että "kehittyneen-" (Rose, 1999) tai uusliberalismin oloissa ihmisiä hallitaan kurin sijaan vapaudella ja vastuulla (O'Malley, 1996; Shamir, 2008). Prügl (2015, s. 620) katsoo jopa, että uusliberalismin kanssa yhteensopivaksi muovattu feminismi muodostaa itsessään ajallemme keskeisen vastuuttavan ja yksilöivän hallinnallisen voiman (ks. myös Bexell, 2012; Rottenberg, 2018, s. 54). Taloudellisia toimintasuosituksia antavina itseapuisäältäönä podcastien voi katsoa tuottavan ihmisistä vapaita ja itsestään yksin vastuussa olevia yksilöitä (Fridman, 2016; Lee, 2014), jolloin heidät saadaan toimimaan järjestelmän toivomalla ja edellyttämällä tavalla keskenään kilpailevina, yksilöllistä taloudellista etuaan (ja pääoman arvonlisäystä) maksimoivina subjekteina (Bexell, 2012, s. 402; Fridman, 2016, s. 177; Hirsto, 2010, s. 10). Näin ollen yrittäjämäinen uusliberaali subjekti sisäistää pääomasuhteen, ja alkaa nähdä pääoman intressit ominaan (Viren, 2018, s. 115; Vähämäki, 2009, s. 30).

Foucaultlainen hallinnan tutkimus esittää kuitenkin myös, että jokainen kuritoimi ja vallankäytön tekniikka tuottaa samalla vastarinnan ja toisin tekemisen mahdollisuuksia (ks. esim. Agunsoye, 2021, s. 829). Samansuuntaisesti katson, että tunnistamiini kategorioiden kuvaamalla pyrkimyksillä (itsenäisyyteen, turvaan, marginalisaation vähentämiseen ja laadullisesti rikkaampaan elämään) on, eräällä tapaa kuten prekarisaatiolla, jota vasten ne asettuvat, "neutraali ydin" (ks. Jokinen, 2018, s. 18). Ne voivat toimia samaan aikaan vastarinnan, yksilöllisen

voimaantumisen, vapauden ja itsenäisyyden mahdollistavina "paon linjoina" (Rose, 1999, s. 280; vrt. Viren, 2018, s. 115) tai vallitsevaa järjestystä, uusliberalistista poliittista hegemoniaa (Jørgensen, 2016, s. 961) ja finanssikapitalismin kasautumisregiimiä (Jakonen, 2015, s. 94; ks. myös van der Zwan, 2014, s. 101) legitimoivina ja tukevinä yksilöllistävän ja vastuuttavan vallan tekniikoina (O'Malley, 1996; Shamir, 2008). Kuitenkin sikäli, kun yksilöiden voimaantuminen jää vaille kollektiivista ulottuvuutta (Prügl, 2015, s. 626), yrittäjämäisten subjektien itsenäisten pyrkimysten voi ajatella asettuvan kilpailuasetelmaan keskenään (Viren, 2018, ss. 136, 258; Vähämäki, 2009, s. 207), jolloin edellytykset toiminnan mahdollisuusehtoja määrittävien rakenteiden muuttamiseen vaikuttavat heikoilta. (Lamberg ym., 2023, s. 14; Petersson McIntyre, 2021, s. 1062; Prügl, 2015, s. 620; Rottenberg, 2018, s. 70; Viren, 2018, s. 218).

7.4 Valintojen reflektointia ja suuntaviivoja jatkotutkimukselle

Jälkikäteen tunnistan tutkimusprosessistani useita valintoja, jotka tekisin nykyisellä ymmärrykselläni toisin. Alkaen aineiston rajaamisesta, olisi ollut viisasta selvittää analytiikkadatan kustannuksia esimerkiksi *Podchaserilta* (Podchaser, Inc., 2024). Tilastot podcast-sarjojen eri alustoilta aggregoiduista kuuntelijamääristä eri ajanjaksoina olisivat mahdollistaneet perustellumman rajauksen kaikkein kuunnelluimpiin podcasteihin. Paremmiin perusteltu ja systeemaattisempi aineiston rajaus antaisi vahvemman tuen analyysin tuloksena syntyneille tulkinnoille.

Havaitsin myös varsin myöhään, että keskittyessäni varallisuuden kerryttämiseen säästämällä ja sijoittamalla sekä sen suhteeseen palkkatyöhön, olen jättänyt vähälle huomiolle yrittäjyyttä koskevan puheen, vaikka sitä käsitellään tiheästi niin kirjallisuudessa kuin aineistossakin (ks. Viren, 2018, s. 208). Koodausprosessissa sivuutin pitkälti yrittäjyyttä koskevan puheen aiheelleni irrelevanttina, ja vaikka tarkastelun rajaaminen on välttämätöntä, katson, että yrittäjyyttä koskevan puheen lähempi erittely ja tarkastelu olisi ollut perusteltua. Erityisesti formaalin yrittäjyyden tarkastelu ja paikantuminen suhteessa edellä mainittuihin tulojen ja varallisuuden hankinnan muotoihin jää siis tämän tutkimuksen ulkopuolelle.

Varhaisessa vaiheessa merkitsin koodeilla myös esimerkiksi säästämisen tai sijoittamisen edellytyksiä koskevaa puhetta, jossa itsessään olisi varmasti aihetta

kokonaiseen tutkimukseen. Katson, että erilaista yksilöiden taloudellista toimintaa koskevaa ohjaavaa, neuvovaa ja kannustavaa puhetta olisi kiinnostavaa tarkastella laajemmin kysyen paitsi, miksi ja miten varallisuutta kannustetaan keräämään, myös, mitä sen katsotaan edellyttävän eli kenelle sen esitetään olevan mahdollista; keiden katsotaan voivan hyötyä ehdotetusta toiminnasta, ja keiden taas ei. Tämänkaltaiset erot ovat nähdäkseni yhteiskuntatieteellisesti erittäin kiinnostavia.

Katson havaintojeni pohjalta, että talouspuheen sukupuolittuneita aspekteja tavoittava tutkimus voisi jatkossakin tarjota kiinnostavia näkökulmia puheen mahdollisesti tuottamiin, vahvistamiin tai haastamiin eroihin ja valtasuhteisiin (ks. Hirsto ym., 2014, s. 124). Oma tutkielmani rajoittui pieneen joukkoon naisten tekemien podcastien jaksoja, ja näkisinkin mielelläni tutkimusta, jossa näissä korostuvia piirteitä ja painotuksia verrattaisiin miesten tekemiin podcasteihin ja niiden ilmentämiin sukupuolittuneisiin painotuksiin ja merkityksenantoihin.

Tarkastelemieni podcast-jaksojen julkaisun ajanjaksoa 2020–2023 määritti etenkin alkupuolella COVID-19 pandemia moninaisine vaikutuksineen. Tässä tutkimuksessa en suunnannut juurikaan huomiota siihen, miten pandemian tuottamat huolet, epävarmuudet sekä sen aiheuttama suora taloudellinen shokki mahdollisesti näkyivät podcastien edustamassa talouspuheessa (ks. Lillqvist & Porttikivi, 2023, s. 293). Tässä näenkin myös selkeän tilauksen jatkotutkimukselle.

Lähteet

- Agunsoye, A. (2021). 'Locked in the Rat Race': Variegated financial subjectivities in the United Kingdom. *Environment and Planning. A*, 53(7), 1828–1848.
<https://doi.org/10.1177/0308518X211026321>
- Aitken, R. (2007). *Performing Capital. Toward a Cultural Economy of Popular and Global Finance*. Palgrave Macmillan US.
- Aspers, P., & Corte, U. (2019). What is Qualitative in Qualitative Research. *Qualitative sociology*, 42(2), 139–160. <https://doi.org/10.1007/s11133-019-9413-7>
- ATLAS.ti Scientific Software Development GmbH. (ei pvm.). *ATLAS.ti for Mac & Windows: The #1 software for qualitative data analysis*.
https://atlasti.com/atlas-ti-desktop?_gl=1*1ti940y*_up*MQ..*_ga*MTIxNDU2NzAwNC4xNzE4Njg5OD E2*_ga_K459D5HY8F*MTcxODY4OTgwNi4xLjEuMTcxODY4OTg1My4wLjAuMA..
- Audioland Awards. (ei pvm.). *Audioland Awards 2022 Voittajat*. Noudettu 17. kesäkuuta 2024, osoitteesta
<https://web.archive.org/web/20220728094256/https://www.audioland.fi/awards-2022-voittajat>
- Barnes, C. (ei pvm.). *Bringing the power of large models to Google Cloud's Speech API*. *Google Cloud Blog*. <https://cloud.google.com/blog/products/ai-machine-learning/bringing-power-large-models-google-clouds-speech-api>
- Barthold, C., Dunne, S., & Harvie, D. (2018). Resisting financialisation with Deleuze and Guattari: The case of Occupy Wall Street. *SI: Critical Finance Studies*, 52, 4–16. <https://doi.org/10.1016/j.cpa.2017.03.010>

- Berry, R. (2016). Part of the establishment: Reflecting on 10 years of podcasting as an audio medium. *Convergence (London, England)*, 22(6), 661–671.
<https://doi.org/10.1177/1354856516632105>
- Bexell, M. (2012). Global Governance, Gains and Gender: UN-Business Partnerships for Women’s Empowerment. *International feminist journal of politics*, 14(3), 389–407. <https://doi.org/10.1080/14616742.2012.659855>
- Bonini, T. (2022). Podcasting as a Cultural Form Between Old and New Media. Teoksessa Lindgren, M. & Loviglio, J. (toim.), *Routledge companion to radio and podcast studies*. (1. painos). Routledge.
- Bottomley, A. (2020). *Sound streams: A cultural history of radio-internet convergence*. University of Michigan Press.
<https://doi.org/10.3998/mpub.9978838>
- Callon, M. (1998). Introduction: The embeddedness of economic markets in economics. Teoksessa M. Callon (toim.), *The Laws of the Markets* (ss. 1–57). Blackwell Publishers.
- Clarke, C. (2015). Learning to fail: Resilience and the empty promise of financial literacy education. *Consumption, markets and culture*, 18(3), 257–276.
<https://doi.org/10.1080/10253866.2014.1000315>
- Corbin, Juliet., & Strauss, A. L. (2012). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory / Juliet Corbin, Anselm Strauss*. (3rd ed.). SAGE E-Books.
- Crosthwaite, P., Knight, P., & Marsh, N. (2019). The Economic Humanities and the History of Financial Advice. *American literary history*, 31(4), 661–686.
<https://doi.org/10.1093/alh/ajz031>

- Duffy, B. E., & Pruchniewska, U. (2017). Gender and self-enterprise in the social media age: A digital double bind. *Information, Communication & Society*, 20(6), 843–859. <https://doi.org/10.1080/1369118X.2017.1291703>
- Edwards, A. (2022). *Are We Rich Yet?* (1. p., Vsk. 21). University of California Press; JSTOR. <http://www.jstor.org/stable/j.ctv2ks6von>
- Eskola, J. (2010). Laadullisen tutkimuksen juhannustaiat: Laadullisen aineiston analyysi vaihe vaiheelta. Teoksessa R. Valli (toim.), *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin* (3. uudistettu ja täydennetty painos).
- Foucault, M., Davidson, A. I., & Burchell, G. (2008). *The Birth of Biopolitics: Lectures at the Collège de France, 1978-1979* (1. p.). Palgrave Macmillan UK. <https://doi.org/10.1057/9780230594180>
- Fraser, N. (2022). *Cannibal Capitalism: How Our System Is Devouring Democracy, Care, and the Planet and What We Can Do about It* (1. p.). Verso Books.
- Fridman, D. (2016). *Freedom from Work: Embracing Financial Self-Help in the United States and Argentina* (1. p., Vsk. 3). Stanford University Press.
- Harmes, A. (2001). Mass Investment Culture. *New Left review*, 9(9), 103–124.
- Harrington, B. (2008). *Pop finance: Investment clubs and the new investor populism*. Princeton University Press.
- Hirsto, H. (2007). Kuluttajasubjekti pörssikoneistossa—Sijoitusmarkkinoiden toimijoita ja toiminnan normeja mediateksteissä. *Kulutustutkimus.Nyt*, 2007(1), 1–12.
- Hirsto, H. (2009). Rahan seikkailut – sijoitusmarkkinoiden kulttuurisia jäsenyyksiä. Teoksessa M. Ruckenstein & T. Kallinen (Toim.), *Rahan Kulttuuri*, 72–83.

- Hirsto, H. (2010). *Vastuutonta puhetta? Esseitä talouden merkityksellistämistä.* (*Acta Universitatis Oeconomicae Helsingiensis, A-377*) [Väitöskirja, Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulu].
<https://aaltodoc.aalto.fi/bitstream/handle/123456789/11552/a377.pdf?sequence=3&isAllowed=y>
- Hirsto, H. (2011). Everyday discourses of stock market investing: Searching for investor power and responsibility. *Consumption, Markets & Culture, 14*(1), 57.
- Hirsto, H. (2022). Säästämisen ja sijoittamisen risteyskysymyksiä pankkien Twitter-viestinnässä. *VAKKI Publications, 14*, 27–42.
- Hirsto, H., Katila, S., & Moisander, J. (2014). (Re)constructing economic citizenship in a welfare state – intersections of gender and class. *Equality, Diversity and Inclusion: An International Journal, 33*(2), 122–139.
- Hirsto, H., & Sihvonen, T. (2018). Tuhlaamisen vaarat, säästämisen ilot. Diskurssianalyysi taloustekstien tutkimuksessa. Teoksessa *L. Kääntä & E. Salmela (toim.), Näkökulmia viestintätieteisiin. Asiantuntijoiden viestinnästä digitaalisen median mahdollisuuksiin.* Vaasan yliopisto, markkinoinnin ja viestinnän yksikkö.
- Hochschild, A., & Machung, A. (2003). *The second shift.* Penguin Books.
- Hochschild, A. R. (2001). *The time bind: When work becomes home and home becomes work* (2nd Owl Books ed.). Holt.
- Jakonen, M. (2015). Talous ja työ prekaarissa yhteiskunnassa. Teoksessa *M. Jakonen & T. Silvasti (toim.), Talouden uudet muodot.* Into Kustannus.
- Jokinen, E. (2018). Elämä 2000-luvulla—Pätkätyön prekaari käyttöliittymä. Teoksessa *Teoksessa Suoranta, A., Leinikki, S., & Aaltonen, J. (Toim.), Rapautuvan palkkatyön yhteiskunta: Mikä on työn ja toimeentulon tulevaisuus?* Vastapaino.

- Jokinen, E., & Venäläinen, J. (2015). *Prekarisaatio ja affekti / Eeva Jokinen & Juhana Venäläinen (toim.)*. Jyväskylän yliopisto.
- Jokinen, E., Venäläinen, J., & Vähämäki, J. (2015). Johdatus prekaarien affektien tutkimukseen. Teoksessa *Jokinen E. & Venäläinen, J. (Toim.) Prekarisaatio ja affekti*. Jyväskylän yliopisto.
- Jørgensen, M. B. (2016). Precariat – What it Is and Isn't – Towards an Understanding of What it Does. *Critical sociology*, 42(7–8), 959–974.
<https://doi.org/10.1177/0896920515608925>
- Kantola, J., & Squires, J. (2012). From state feminism to market feminism? *International political science review*, 33(4), 382–400.
<https://doi.org/10.1177/0192512111432513>
- Kiviniemi, K. (2018). Laadullinen tutkimus prosessina. Teoksessa *Teoksessa Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2, Raine Valli (toim.)*. 5. Uudistettu ja täydennetty painos. PS-Kustannus.
- Koski, L. (2020). Teksteistä teemoiksi. Dialoginen tematisointi. Teoksessa *Puusa, A., Juuti, P., & Aaltio, I. (2020). Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät / toimittaneet Anu Puusa & Pauli Juuti*. Gaudeamus.
- Laki osakesäästötilistä, Pub. L. No. 680/2019 (2019).
<https://www.finlex.fi/fi/laki/smur/2019/20190680>
- Lamberg, E., Ylöstalo, H., & Kinnunen, H. (2023). Kuinka hiljaisuus rikotaan: Feministisen taloustoimijuuden pragmaattinen kumouksellisuus. *Tiede & edistys*, 48(1), 11–27. <https://doi.org/10.51809/te.125687>
- Lazzarato, M. (2014). *Signs and Machines: Capitalism and the Production of Subjectivity*. L. Slothuus (käänt.).
<https://api.semanticscholar.org/CorpusID:147453135>

- Lee, M. (2014). A Feminist Political Economic Critique of Women and Investment in the Popular Media. *Feminist media studies*, 14(2), 270–285.
<https://doi.org/10.1080/14680777.2012.728145>
- Lehtonen, T.-K., & Pantzar, M. (2002). The Ethos of Thrift: The Promotion of Bank Saving in Finland During the 1950s. *Journal of Material Culture*, 7(2), 211–231. <https://doi.org/10.1177/1359183502007002640>
- Lillqvist, E., & Porttikivi, M. (2023). ”Jos et aloita, mikään ei muutu”: Tulevaisuuksien rakentuminen median sijoitusdiskursseissa. Teoksessa E. Lillqvist, M. Eronen-Valli, V. Manninen, N. Nissilä & E. Salmela (toim.), *Communicating with Purpose*. (Vsk. 15, ss. 292–316).
- Lundström, M., & Lundström, T. P. (2021). Podcast ethnography. *International journal of social research methodology*, 24(3), 289–299.
<https://doi.org/10.1080/13645579.2020.1778221>
- Maltby, J. A., & Rutterford, J. (2012). Gender and Finance. Teoksessa K. Knorr Cetina & A. Preda (Toim.), *The Oxford Handbook of the Sociology of Finance* (s. 510). Oxford University Press.
- Maman, D., & Rosenhek, Z. (2023). Governing individuals’ imaginaries and conduct in personal finance: The mobilization of emotions in financial education. *Journal of consumer culture*, 23(1), 188–208.
<https://doi.org/10.1177/14695405211069952>
- Martin, R. (2002). *Financialization of daily life*. Temple University Press.
- McGee, M. (2005). *Self-Help, Inc. : Makeover culture in American life*. Oxford University Press.
- Mellor, Mary. (2010). *The future of money: From financial crisis to public resource*. Pluto.

Mimmit sijoittaa oy. (ei pvm.). *Mimmit sijoittaa*.

<https://www.mimmitsijoittaa.fi/info>

Mimmit sijoittaa -podcast lopettaa. (2023, marraskuuta 28). Mimmit sijoittaa -podcast lopettaa. Mimmit sijoittaa -yhtiön toimitusjohtajan mukaan podcastin lopettamisen taustalla ovat aikataulusyyt. *HS.fi*. <https://www.hs.fi/talous/art-2000010022084.html>

Nau, M. (2013). Economic Elites, Investments, and Income Inequality. *Social Forces*, 92(2), 437–461. <https://doi.org/10.1093/sf/sot102>

O'Malley, P. (1996). Risk and Responsibility. Teoksessa A. Barry, T. Osborne & N. Rose (toim.), *Foucault and political reason. Liberalism, neo-liberalism and the rationalities of government*. (1., ss. 189–208). Taylor and Francis. <https://doi.org/10.4324/9781315072500>

Ong, Aihwa. (2006). *Neoliberalism as exception: Mutations in citizenship and sovereignty / Aihwa Ong*. Duke University Press.

Perrone, L., Vickers, M. H., & Jackson, D. (2015). Financial Independence as an Alternative to Work. *Employee responsibilities and rights journal*, 27(3), 195–211. <https://doi.org/10.1007/s10672-015-9262-9>

Petersson McIntyre, M. (2021). Commodifying feminism: Economic choice and agency in the context of lifestyle influencers and gender consultants. *Gender, work, and organization*, 28(3), 1059–1078. <https://doi.org/10.1111/gwao.12627>

Podchaser, Inc. (2024). *Podchaser*. <https://www.podchaser.com/>

Postmus, J. L., & Stylianou, A. M. (2023). *Building Financial Empowerment for Survivors of Domestic Violence*. Rutgers University Press. <https://doi.org/10.36019/9781978804937>

- Precarias a la Deriva. (2009). *Hoivaajien kapina: Tutkimusmatkoja prekaarisuuteen / Precarias a la deriva [feministinen tutkimusryhmä] ; L. Böök ym. (Käänt.).* Helsinki.
- Prekarisaatio Pohjois-Karjalassa-tutkimusryhmä. (2011). Johdanto. Teoksessa E. Jokinen, J. Könönen, J. Venäläinen & J. Vähämäki (toim.), ”Yrittäkää edes!”: *Prekarisaatio Pohjois-Karjalassa* (ss. 7–16). Tutkijaliitto.
- Prügl, E. (2015). Neoliberalising Feminism. *New political economy*, 20(4), 614–631.
<https://doi.org/10.1080/13563467.2014.951614>
- Rahamania - raha, sijoittaminen & yrittäjäyys. (ei pvm.). *Etusivu [YouTube-kanava].*
YouTube.
https://www.youtube.com/channel/UCTvTpndqTCVagHWzWAdpk_A
- Rose, N. S. (1999). *Powers of freedom: Reframing political thought / Nikolas Rose.* Cambridge University Press.
- Rottenberg, C. (2018). *The Rise of Neoliberal Feminism* (1. p.). Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oso/9780190901226.001.0001>
- Saldaña, J. (2016). *The coding manual for qualitative researchers / Johnny Saldaña.* (Third edition.). Sage Publications.
- Salo, U.-M. (2015). Simalabim, sisällönanalyysi ja koodaamisen haasteet. Teoksessa *Umpikujasta oivallukseen: Refleksiivisyys empiirisessä tutkimuksessa / Sanna Aaltonen ja Riitta Högbäck (toim.).* [Tampereen yliopisto].
- Salokannel, M. (2014). Uuden tiedon kaivaminen ja tekijänoikeus. *Kansalliskirjasto*, 2014(2).
- Shamir, R. (2008). The age of responsabilization: On market-embedded morality. *Economy and society*, 37(1), 1–19.
<https://doi.org/10.1080/03085140701760833>

- Sharon, T. (2023). Peeling the pod: Towards a research agenda for podcast studies. *Annals of the International Communication Association, ahead-of-print*(ahead-of-print), 1–14.
<https://doi.org/10.1080/23808985.2023.2201593>
- Steinfeld, L. A. (2021). 1, 2, 3, 4. I declare...empowerment? A material-discursive analysis of the marketisation, measurement and marketing of women's economic empowerment. *Journal of marketing management, 37*(3–4), 320–356. <https://doi.org/10.1080/0267257X.2019.1699850>
- Suoranta, A., & Leinikki, S. (2018). Ihmiskoe luottamuksesta. Teoksessa *Teoksessa Suoranta, A., Leinikki, S., & Aaltonen, J. (Toim.), Rapautuvan palkkatyön yhteiskunta: Mikä on työn ja toimeentulon tulevaisuus?* (ss. 9–17). Vastapaino.
- Tang, J. L., & Lee, F. L. F. (2020). Understanding investment culture: Ideologies of financialization and Hong Kong young people's lay theories of investment. *Consumption, Markets and Culture, 23*(6), 537–552.
<https://doi.org/10.1080/10253866.2019.1640215>
- Taylor, N., & Davies, W. (2021). The Financialization of Anti-Capitalism? The Case of the 'Financial Independence Retire Early' Community. *Journal of Cultural Economy, 14*(6), 694–710.
- Terkamo-Moisio, A., Halkoaho, A., & Pietilä, A.-M. (2016). Sosiaalinen media tieteellisessä tutkimuksessa—Tutkimuseettisiä näkökulmia. *Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti, 53*(2).
- Tiikkainen, O., & Virtanen, M. J. (2021). Taloustieteen performatiivisuudesta moniperformatiivisuuteen: Tapaustutkimuksena vaikuttavuusinvestoiminen. *Tiede & edistys, 1–2, 5–27*. <https://doi.org/10.51809/te.109598>

- Timmermans, S., & Tavory, I. (2022). *Data analysis in qualitative research: Theorizing with abductive analysis / Stefan Timmermans and Iddo Tavory*. The University of Chicago Press.
- Timonen, V., Foley, G., & Conlon, C. (2018). Challenges When Using Grounded Theory: A Pragmatic Introduction to Doing GT Research. *International journal of qualitative methods*, 17(1), 160940691875808. <https://doi.org/10.1177/1609406918758086>
- Vaasan yliopisto. (2022). *Sijoituskulttuurin siirtymiä digitaalisissa tiloissa*. <https://www.uwasa.fi/fi/tutkimus/hankkeet/sijoituskulttuurin-siirtymia-digitaalisissa-tiloissa>
- van der Zwan, N. (2014). Making sense of financialization. *Socio-economic review*, 12(1), 99–129. <https://doi.org/10.1093/ser/mwt020>
- Varto, J. (1992). *Laadullisen tutkimuksen metodologia / Juha Varto*. Kirjayhtymä.
- Viren, E. (2018). *Raha ja työvoima. Tutkimus rahasta yhteiskunnallisena suhteena, sen voimasta ja vaikutuksista työvoiman luokkakokoonpanoon*. Tutkijaliitto.
- Virtanen, M. J. (2023). Teoria-menetelmäpaketit laadullisessa sosiaalitutkimuksessa. *Tiede & edistys*, 2. <https://doi.org/10.51809/te.119548>
- Vähämäki, J. (2009). *Itsen alistus. Työ, tuotanto ja valta tietokykykapitalismissa*. Like.
- Vähämäki, J. (2011). Tehdasasetusten palauttaminen. Teoksessa E. Jokinen, J. Könönen, J. Venäläinen & J. Vähämäki (toim.), ”Yrittäkää edes!”: *Prekarisaatio Pohjois-Karjalassa* (ss. 163–189). Tutkijaliitto.
- YLE Areena. (ei pvm.). *Julia Thurén: Melkein kaikki rahasta*. <https://areena.yle.fi/podcastit/1-4580170>

Åkerblad, L. (2011). Prekaari työmarkkinatilanne ja toimijuus. Teoksessa *E. Jokinen, J. Könönen, J. Venäläinen & J. Vähämäki (toim.), "Yrittäkää edes!"*: *Prekarisaatio Pohjois-Karjalassa* (ss. 19–38). Tutkijaliitto.

Liitteet

Liitteiden pääotsikkoa ei numeroida. Liitteissä käytetään samoja tyylejä kuin tekstiluvuissa.

Liite 1. Mimmit sijoittaa, jaksot

Kausi ja jakson nro.	Tunniste	Otsikko	Julkaisu-pvm.	Kuvaus
Kausi 4, jakso 2	MS-K4J2	Säästövinkit, jotka oikeasti toimii + meidän 2020 säästötavoitteet	20.01.2020	Kaupallinen yhteistyö: Anyfin Uusimmassa jaksossa mimmit puhuvat säästämisestä. Miten säästää rahaa luopumatta mistään? Tämän jakson säästövinkit kertovat. On myös viime vuoden tilinpäätöksen aika. Kuinka paljon mimmit saivat säästöön viime vuonna? Entä mitkä ovat uuden vuoden säästötavoitteet ja lupaukset? Kuuntele jakso ja inspiroidu venyttämään penniä! Viikon jakson tarjoaa Anyfin. Anyfin on säästövinkki sinulle, jolla on tällä hetkellä kulutusluottoja auki; Anyfin nimittäin auttaa sinua säästämään rahaa alentamalla kulutusluottojen korkoja (jotka usein ovat tuuurhan korkeita).
Kausi 5, jakso 3	MS-K5J3	Itsenäinen varakas nainen?	05.11.2020	Tällä viikolla podissa on vieraana Mimmit sijoittaa -tiimin uusin jäsen, Ida Ilkko! Jaksossa puhutaan siitä, miksi nimenomaan naisten kannattaa sijoittaa. Mistä se johtuu, että pörssissä on vähemmän naisia kuin miehiä, entä kuinka hyvin naisten sijoitussalkut ovat pärjänneet suhteessa miesten sijoituksiin? Jakson kuultuasi tiedät!
Kausi 6, jakso 1	MS-K6J1	Back in business! Näin pääset takaisin työn makuun 	16.08.2020	Tervetuloa Mimmit sijoittaa -podin syyskaudelle! Millaista menoa ja meininkiä mimmien kesään mahtui? Onnistuivatko kesän säästötavoitteet vai paukkuivatko budjetit? Kesäkuulumisten lisäksi jaetaan myös tulevan syksyn toimivimmat vinkit tehokkaan työmoden saavuttamiseen
Kausi 6, jakso 8	MS-K6J8	Mitä kansankapitalismi tarkoittaa, Martin Paasi?	04.10.2020	Kaupallinen yhteistyö: Nordnet Uusimmassa jaksossa mimmit puhuvat sijoittamisesta Rahanpodin Martin Paasin kanssa. Miksi indeksisijoittaminen on helpoin tapa vaurastua ja sijoittaako

				sijoitusmaailman sisäpiirikin indeksiin? Jakson kuultuasi tiedät! Nordnet on hiljattain lanseerannut uusia indeksirahastoja tuttuun Pohjoismaisten indeksirahastojen rinnalle – Indeksirahasto Maailma, USA, Eurooppa ja Kehittyvät markkinat. Hallinnointipalkkiot ovat 0,25-0,39% välillä. Säästämisen voi aloittaa 15 eurolla. Maantieteellinen hajauttaminen ei ole koskaan ollut näin helppoa! 🌍
Kausi 8, jakso 6	MS-K8J6	Miljoonan nettovarallisuus ja sijoituskämpä Pariisista – teidän sijoitustavoitteet!	03.10.2021	Mitä varten sinä sijoitat? Tässä jaksossa mimmit keskustelevat sijoitustavoitteista. Studioon saapuu Samu Haber, joka kertoo miten ja miksi on itse aloittanut sijoittamisen.

Liite 2. Julia Thurén: Melkein kaikki rahasta, jaksot

Kausi ja jakson numero	Tunniste	Otsikko	Julkaisu-pvm.	Kuvaus
Kausi 2, jakso 2	JT-K2J2	Unohda se opintolainalla sijoittaminen	13.08.2020	Opiskelijan tehtävä ei ole kerätä itselleen messevää sijoituspottia rahastoon vaan tehdä paljon pitkäaikaisempi sijoitus: hankkia itselleen rahaa tuottava ammatti. Toimittaja-bloggaaja Julia Thurén ja oikeustieteen opiskelija Lidia Blanco Sequeiros keskustelevat siitä, miten opiskellessa kannattaa hoitaa raha-asiansa – ja jaksamisensa.
Kausi 2, jakso 4	JT-K2J4	Sijoittamisesta on glamour kaukana	27.08.2020	Neljä vuotta sitten Helena Rostedt oli työtön yksinhuoltaja. Hän kyllästyi siihen, että kaupasa piti miettiä laskimen kanssa, onko hedelmiin tänään varaa. Helena Rostedt sisuuntui ja alkoi sijoittaa 15 euroa kuussa tuistaan – ja jäi sijoittamiseen koukkuun. Toimittaja-bloggaaja Julia Thurén juttelee Helenan kanssa jaksossa siitä, miten Helena uskalsi aloittaa sijoitustaipaleensa.
Kausi 2, jakso 12	JT-K2J12	Arjen talouden lyhyt oppimäärä –	22.10.2020	Eeva Kari teki uutenavuotena 2019 lupauksen, että nyt loppuu raha-ahdistus, hän laittaa taloutensa kuntoon. Budjetista ja taseesta tulivat hänen parhaat ystävät ja 2000 euron visa-lasku vaihtui sijoituksiin.

		mitä jokaisen tulee tietää?		Jaksossa toimittaja-bloggaaja Julia Thurén juttelee Eeva Karin kanssa siitä, mitä on tietoinen rahankäyttö ja miten tunteet ohjailevat kulutusta.
Kausi 2, jakso 16	JT-K2J16	Sijoittaja rällää eläkkeellä	19.11.2020	Marja-Leena Haapanen irtisanoutui työstään 58-vuotiaana sijoitustensa turvin. Paljonko rahaa pitää olla säästettynä, jotta osinkojen turvin voi elää? Haapanen vakuuttaa toimittaja Julia Thurénille, että eläke on elämän parasta aikaa.
Kausi 3, jakso 15	JT-K3J15	Vastuulliset sijoituskohteet, mitä ja missä?	03.03.2022	Jos ja kun ihminen haluaa sijoittaa rahaansa vastuullisesti, niin miten se käytännössä onnistuu? Vastuullisesta sijoittamisesta kirjan kirjoittanut Kaisa Kurittu käy Julia Thurénin kanssa kolme askelta sijoitussalkkuun, joka ei ime tuottojaan ihmisten tai luonnon selkänahasta.

Liite 3. Rahamania, jaksot

Jakson nro	Tunniste	Otsikko	Julkaisu-pvm.	Kuvaus
97	RM-J97	Taloudellinen vapaus asuntosijoittamisen avulla	13.06.2023	Jakson aiheena taloudellinen vapaus asuntosijoittamisen avulla. Vaikka markkinoilla on paljon tietoa siitä, miten aloittaa asuntosijoittaminen, moni kamppailee sen jälkeen, kun on jo ostanut muutaman sijoitusasunnon. Käymme läpi, miten asuntosijoittamista voi käyttää työkaluna taloudellisen riippumattomuuden saavuttamisessa ja miten jumiutumisen voi päästä eroon. Jaamme myös omia kokemuksia asuntosijoittamisesta ja siitä, miten olemme onnistuneet kasvattamaan asuntosijoitusportfoliota. "On ihan turha kuvitella, että saan miljoonaan asuntosalkun, jos en uskalla ottaa yhtään riskiä."
99	RM-J99	Isot tavoitteet ja niiden merkitys - Vieraana Marianne Lehikoinen	29.08.2023	Rahamania-podcastissamme vieraanamme on Marianne Lehikoinen, joka on muuttanut Suomeen valmennusbisneksen alalla. Me keskustelemme siitä, miksi on parempi asettaa isoja tavoitteita kuin pieniä tavoitteita. Isojen tavoitteiden asettaminen yrittäjyydessä on parempi vaihtoehto kuin pienien tavoitteiden, koska se kannustaa yrittäjää haastamaan itsensä ja tavoittelemaan suurempaa menestystä. Pienet tavoitteet voivat rajoittaa yrittäjän potentiaalia ja estää häntä saavuttamasta todellista potentiaaliaan. Isojen tavoitteiden asettaminen motivoi yrittäjää pyrkimään

				korkealle ja tekemään tarvittavat toimenpiteet menestyksen saavuttamiseksi. Keskustelemme myös miten Marianne on mullistanut valmennusbisneksen lähestymistavan. Marianne jakaa myös ajatuksiaan siitä, miten myydä omaa työtään arvokkaasti ilman suurta myyntiponnistelua. Isot tavoitteet ja rohkea tekeminen ovat keskeisiä teemoja tässä jaksossa.
100	RM-J100	[100] jaksoa rahasta ja rohkeudesta	05.09.2023	Juhlimme 100. Rahamania-jaksoa matkustamalla aikakoneella podcastimme historiaan! 🗣️ Tässä erikoisjaksossa katsomme suosituimmat aiheet ja mieleenpainuvimmat vieraat, kuten Mimmit-sijoittaa perustajaa Pia-Maria Nickströmiä ja miten olemme saanneet inspiraatiota Jarmin Hamidin, Julia Thurénin ja Joonatan Voltin tarinoista. ✨ Jaksossa julkistamme uuden Rahamania konseptin, jota olemme alkusyksyn aikana työstäneet. Kuulemme mielellämme toiveenne tulevista vierailijoista ja aiheista. 📧 100. jakso nyt live! Kuuntele, katso ja jaa ajatuksesi! Kiitos tuestanne! ❤️
101	RM-J101	Onko osakemarkkina rikki Vieraana Jarkko Aho	12.09.2023	Podcastin vieraana oli Jarkko Aho, joka on tunnettu nimimerkistään Random Walker. Hän on kokenut sijoittaja ja sijoittamisen kouluttaja. Keskustelussa käytiin läpi Jarkon sijoitusfilosofiaa, sijoituskohteiden valintaa ja riskien hallintaa. Myös Suomen osakemarkkina oli puheenaiheena. Jarkko kertoi myös omasta taustastaan sijoittajana ja kouluttajana.
103	RM-J103	Tulot monesta eri lähteestä Vieraana Hanna Kinnunen	26.09.2023	Tässä jaksossa vieraanamme on Hanna Kinnunen, viestinnän viihde- ja median monitoimija. Hän työskentelee muun muassa toimittajana, näyttelijänä, juontajana ja tuottajana. Tässä jaksossa keskustelemme aina tavoitekartoista Rukalle sijoittamiseen.

Liite 4. Koodikirja

Koodiryhmä ("MIKSI: ")	Koodit
Asunto	Loma-, sijoitus- tai kakkosasunto Omistusasunto
Eläke	"Eläkkeellä nautin elämästä" Eläköitymistä varten, neutraali Huoli eläkeiän toimentulosta

	Lisätulot eläkkeelle
Kulutus	Arvopohjaiset kulutusvalinnat Elintaso (jo ennen eläkepäiviä) "Lahja myöhemmälle minulle" "Nauttia rahoista" Sijoittaminen itseen Viivästetty kulutus Positiivinen tulevaisuuskuva
"Liikkumavara" työelämässä	Riippumattomuus työsuhteesta Työssä jaksaminen Työelämän valinnat vapaana taloudellisesta pakosta
Mahdollisuuksien laajeneminen	"Huolettomuus" Mahdollisuudet
Monta tulonlähdetä	Monta tulonlähdetä (tulojen hajauttaminen)
Naisten asema yhteiskunnassa	"Naisten varallisuus on pienempi" "Taloudellinen tasa-arvo" "Tärkeää, että naiset sijoittaa" "Voimaantuminen"
Niukkuus, toimeentulon turvaaminen	"Rahastressi", huoli toimeentulosta
Palkitsevuus	Harrastus, elämäntapa "Hyvä fiilis" Raha = onnellisuus
Perhe	"Aikaa perheen kanssa" Perhe, lapset
Riippumattomuus, itsenäisyys	"Kontrollin tunne" omaan elämään "Taloudellinen riippumattomuus", FIRE, vapaus työstä Vapaus, riippumattomuus
Sosiaalinen pääoma	Sosiaalinen pääoma, verkostoituminen, ihmissuhteet
Vaikuttaminen	Arvopohjaiset kulutusvalinnat "Kansankapitalismi" "Naisten varallisuus on pienempi" Sijoittamalla vaikuttaminen "Taloudellinen tasa-arvo" "Tärkeää, että naiset sijoittaa" "Voimaantuminen"
Vapaus työstä	Aikaa palkkatyöltä "Aikaa perheen kanssa" "Taloudellinen riippumattomuus", FIRE, vapaus työstä

Vastuu, itsestä	Kulutus yli varojen (vs.) Rationaalinen henkilökohtaisen talouden hoito Vastuu itsestä
Vastuu, varautuminen	"Puskuri" Riskeihin varautuminen Tulevaisuuteen varautuminen Turvallisuuden kokemus
Vastuu, vaihtoehto "turhalle" kulutukselle	Vaihtoehto "turhalle kulutukselle" Säästäminen, säästeliäisyys
Vastuu, yhteiskunnalle	"Kansankapitalismi"
"Vaurastuminen", "rikastuminen", jne.	Määrällinen omaisuustavoite "Vaurastuminen", "rikastuminen"